مەنسور حیکمەت

◙ وتاری ئیفتتاحیەی کۆنگرەی سێیەمی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئێران

◙ لەکۆتایی دەورەیەکدا:

دەقی ووتەی مەنسور حیکمەت لەکۆبوونەوەی ئیفتتاحیەی کۆنگرەی یەکەمی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئێراندا

◙ بۆ گۆنگرەی یەکەمی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عێراق

دوبارە لەچاپدانەوەی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان / نۆکتۆبەری 2008

مەنسور حیكمەت

◘ وتاری ئیفتتاحیەی كۆنگرەی سێیەمی حیزبی كۆمۆنیستی كرێكاری ئێران

◘ لەكۆتایی دەورەیەكدا:

دەقی ووتەی مەنسور حیكمەت لەكۆبوونەوەی ئیفتتاحیەی كۆنگرەی یەكەمی حیزبی كۆمۆنیستی كرێكاری ئێراندا

◘ بۆ گۆنگرەی یەكەمی حیزبی كۆمۆنیستی كرێكاری عێراق

وەرگێرانی : سەعید ئەحمەد

مۆنتاژ : نوری بەشیر

سایتی حزبی كۆمۆنیستی كرێكاری كوردستان

www.hkkurdistan.org

ئیمەیڵی حزب

hkkurdistan@yahoo.com

وتاری ئیفتتاحیەی کۆنگرەی سێیەمی

حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئێران

ئۆکتۆبەری 2000

لەسەرەتای کونگرەی پیشوو لەباسی ئیفتتاحیەدا باسی ئەوەمان کرد کە بارودوخ خەریکە دەگوریتو حیزب دەبی خوی ئامادە بکات. جیگاوریگای حیزبمان بە شەمەندەفەریك تەشبیە کرد (ئەوەبوو دواتر ئەم مەسەلەیە خویندنەوەی جوراوجورو سەرنج راکیشی بوکرا)، شەمەندەفەریك کە خەریکە ئەکەویتە ری، لەویستگە دەرئەچیتو زوری پیناچیت کە سەرنشینەکانی دیمەنی زور جیاوازیان دیتەبەرچاو کە هیچ ویکچوونیکیان لەگەلساتی کەوتنەریدا نییە. دیمەنەکان بەخیرایی ئەگورین. دوو سالأو چەند مانگیك لەمەوبەر وتمان حیزب بەئاراستەیەکدا دەروات کە ئالوگوریکی زوری بەسەردا بیتو بەئاسانی نەناسریتەوەو، دەوریکی بەتەواوی جیاوازو تازە پەیدا بکات. لەو کونگرەیەدا خوازیاری ئەوە بووین لەخومان کە پیبەپیی ئەم هەلومەرجە پرلەئالوگورە ئیمەش ئالوگورمان بەسەردا بیت. توخمیکی سەرەکی چوونەپیشی ئیمە ئالوگوری خومانە، دواتر دیینە سەر ئەوەی کە بوچی بوئەوەی لەبنەرەتدا بتوانین گورانکارییەك وەدی بینین دەبی لەپیشدا گورانکاری لەخوماندا پیکبهینین. دیینە سەر ئەوەی کە بوچی تەنها کومونیزمیکی دیکە دەتوانی سەرکەوتن بەدەست بینیت. وە ئیمە هەمیشە خەریکین بەئاراستەی ئەم ئالوگور پیکهینانە لە خوماندا ملی ریگا دەگرینو ئەم کونگرانە لەو برگە میژووییانەن کە تیایاندا ئیمە ئالای ئەم گورانکارییانە بەرز ئەکەینەوە، کە دەبی بەم ئاراستەیەدا بروینو دەبی بەم شیوەیە ریگامان بنەخشینینو کاروانەکەمان دریژە پیبدەین.

ئیمە لەکونگرەی پیشوودا پیشبینی ئەوەمان کرد کە هەلومەرج بەخیرایی ئالوگوری بەسەردا دیت، بەسەریدا هات، بەخیرایی گورا. ئەگەر بمانەویت ئەم دەورەیە بە سالی شتیك ناوبەرین، نەسالی خاتەمی بوو، نە سالی (دەفتەری تەحکیمی وەحدەت)، نە سالی دووەمی خورداد بوو، بەلکو سالی حیزبی کومونیستی کریکاری بوو. لە هەرکەسیك بپرسیت پیتان دەلیت کە رووداویکی تازە کە لەدنیای سیاسەتی دوو سالی رابردووی ئیراندا رووی دا، حیزبی

کومونیستی کریکاری بوو. ئەم حیزبە لەسەر نەخشە (خەریتە)ی ئیران نەبوو، لەناو هاوکیشە سیاسییەکانی ئیران نەبوو، ئیستا هەیە. گرفتی وەلی فەقیە نەبوو، ئیستا هەیە، گرفتی وەزراەتی ئیتلاعات نەبوو، ئیستا هەیە، گرفتی روشنبیرانی مولەتپیدراوی ناو ئیران نەبوو، ئیستا هەیە. شتیکی تازە هاتە سەر هەموو هاوکیشەکانی پیشوو ، ئەویش حیزبی کومونیستی کریکارییە. لە کونگرەی پیشوودا وتمان ناوخوو دەرەوە بەیەکەوە بەستراونەتەوە، بوئەوەی تو لەئیراندا ببیتە بزووتنەوەیەك پیویست نییە ئەندامانی حیزب لەدەرەوەی ولاتەوەو لەریگەی کومپانیاکانی گواستنەوەی ئاسمانییەوە بنیریتەوە بو ناو ئیران. هەرواش بوو. ئەمرو تەواجودی ناوخوی ئیرانی حیزبی کومونیستی کریکاری لە تەواجودی دەرەوەی ولاتی ئەم حیزبە گەورەتر، موعتەبەرترو مەترەح ترە. نەتەنها دەکری ئەمە بە ئامارو ئەرقام بسەلمینریت، بەلکو دەکری بچیتە ناو ساحەی سیاسی ئیرانەوەو سەیر بکەیتو بزانیت حیزبی کومونیستی کریکاری لەکوییە، دەکری لە کەسیکی سەرجادە بپرسیت لەکوییە، لە "ئوستانداری کوردستان" بپرسیت لەکوییە، لە سەرنووسەری فلانە روژنامەی دووەمی خوردادی بپرسیت لەکوییە، لەو خامەنائییەی کاتیك دەچیت بو نویژی جومعە بپرسیت حیزبی کومونیستی کریکاری لەکوییە. وە ئەوان پیتان دەلین کە ئایا لەم دوو سالەدا بەراستی دیمەنەکان گوراون یان نا. حیزبی کومونیستی کریکاری کە دوو سالأو چەند مانگ لەمەوبەر دەیگووت "ئیمە حیزبیکی دەرەوەی ولاتیینو ئیستا کومەلە ئەرکیکی تازەمان کەوتوتە ئەستو، بارودوخ لەئیراندا خەریکە دەگوریتو ئیمە دەبی خومان ئامادە بکەین بوئەوەی ببینە حیزبیکی کومەلایەتی لەسەر ئاستی ئیراندا"، ئیستا دەتوانی ئاوربداتەوەو بلیت ئیمە حیزبیکین لە ئیراندا، حیزبیکی ناسراو، بەنفوزو بە ئەندامانیکی زورەوە. وە ئەمە بریاری کونگرەی پیشوو بوو کە دەبی حیزبیکی لەم چەشنە دروست بکەین.

هەروەك وتم ئەو دیمەنانە بەتەواوی گوران، پرسیاریك ئەگەر هەبیت ئەوەیە کە ئایا ئیمەش پیبەپیی ئەوان گوراوین؟ وە بەبروای من ئەم کونگرەیە هیشتا بەمانایەك لەسەر خومانە. لەسەر خومانەو لەسەر ئەوەیە کە ئایا دەتوانین ئەوەندە بگوریین کە ئەو دەورەی لیمان چاوەروان دەکریت بیگرینە ئەستو؟ ئیتر ریگای گەرانەوە لە حیزبی کومونیستی کریکاری گیراوە، ئەم حیزبە ئیتر بەهیچ جوریك ناکریت بگیردریتەوە بو ئەو قالبە بیتواناو تەریکو بیکاریگەرییەی کە چەپ لە چەندین دەیەی یەك لەدوای یەکدا لە ئیران هەیبووە. ئەم حیزبە ئەگەر منو ئیوەش وازی لیبینین، لە تارانو ئەسفەهانو عەبادانو رشتو تەبریز کەسانیك کە ئیمە تەنها قسەکانی خومانمان بویان کردووە، لقەکانی ئەکەنەوە، تەنانەت چاوەروانی ئیمەش نابن. حیزبی کومونیستی کریکاری تەنانەت ئەگەر منو ئیوەش بریار بدەین دایبخەین، لە هەراوهوریاکانی ئایندەی ئیراندا پیکدیت. ریگای گەرانەوە لە حیزبی کومونیستی کریکاری گیراوە، ئەم حیزبە تەنها دەبی بوپیشەوە بروات. وە بوئەوەی بو پیشەوە بروات، پیویستە کەسانیك کە لەم کونگرەیەدا کوبوونەتەوە دیدیکی تازەو، تیروانینیکی تازەیان بو خویانو ئەرکەکانیان هەبیت. وە ئەگەر ئەم کونگرەیە بتوانیت جاریکی دیکە ئەم دیدە تازەیە بخاتە رووو تەنانەت پالیکی دیکە بەئیمەوە بنیتو ئیمە بخاتە سەر ئەو ریچکەیەی کە دەبی پییا بروین، بەبروای من کونگرەیەکی سەرکەوتوو دەبیت، تەنانەت ئەگەر ژمارەی بریارنامەکانمان لە دوو روژی ئایندەدا لە سی چواریکیش زیاتر نەبیت.

کابووسی خەڵکی عێراق بهێناَ.
کەم بزووتنەوە لە هەلومەجێکی سیاسیو کۆمەڵایەتی ئاوا لە بار بۆ گەشە، هەڵدان بەهرەمەند بووە. شەش ساڵە دە ڵـای مێژووی عێراق لە لوتف بە ئێمە زەمەنی راگرتووە تا پێیا بگەین. شەش ساڵە دەروازەی دەسەڵاتیان لە سەرتاسەری عێراقو بە تایبەتی لە کوردستاندا بە کراوەیی هێشتۆتەوە تا بەڵکو ئێمە بچینە ژوورەوە. خەڵکێکی تینوی ئاڵوگۆر، خەڵکێك کە بە شوێن هێزێکی چینایەتی رێکخراوو پێشرەوە وە یەکە ئیلهام لە داهاتوو وەربگراَ، ئەمانە زەمینەی کاری ئێمەیە.
هاورێیان، سەیری رووداوەکانی ئێران بکەن، سەیری ئەوزاعی عێراق بکەن .پێکدادانو ئاڵوگۆری ئێجگار گرنگ بە رێوەیە. ئێمە دەباَ کارێك بکەین کە کرێکارو کۆمۆنیزمی کرێکاری مۆری خۆیان لەم ئاڵوگۆرانە بدەن. ئەم دەورەیە دەباَ دەورەی ئێمە بێت. دەباَ ئەمە بانگەوازی کۆنگرە بێت .

سەرکە وتووبن.

بژی شۆرشی کرێکاری!
بژی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی عێراق!

مەنسور حیکمەت
١٦/١/١٩٨٨

هەروەك پیشتریش وتم قسە لەسەر خودی ئیمەو ئەو گورانکارییانەیە کە ئیمە وەکو حیزبیکی سیاسی بەسەر خومانیدا دینین. ئیوە سەیر کەن، هەمیشە لە هەموو جیگایەك کومونیزم وەکو رزگاریبەخشی جیهان، رزگاریبەخشی خەلك پیناسە دەکەین. وەکو ماموستای چینی کریکار، وەکو ماموستای کومەلگا کە بیروباوەری نوی دەبات، روشنگەرە، حیزبیك کە رزگاریبەخشە، ئازادیبەخشە. لەکاتیکدا، لانی کەم لەم بیستو پینج شەش سالەی کە ئیمەمانان چالاك بووینە (هەندیکمان زورتر)، لەوە حالـی بووینو دواتر بەسەیرکردنی دنیای "سوسیالیزم"و بزووتنەوەی جیهانیی "کومونیزم" دلنیا بووین، کە راستییەکەی یەکەمین کاریك کە دەبی بکریت ئەوەیە کە خودی ئەم رزگارکەرە دەبی ئازاد بکریت. ئەگەر دەبی کەسیك ئازاد بکریت، یەکەمین کەس خودی ئازادکەرە، ئەگەر دەبی کەسیك فیر بکریت، یەکەم کەس خودی ئەم ماموستایەیە. ئەم بزووتنەوەیە بە قیافەیەکەوە کە لە سالی ۱۹۷۸دا هەیبوو، ناتوانی بەشوینیك بگاتو بەو قیافەیەوە ناتوانی شتیك بگوریت. لەگوشەو کەناری کومەلگادا کەوتووە، کاریگەریی نییە، لەپەراویزدایە، لەدەرەوەی خوی بریاری بو ئەدەن، چارەنووسی دیاری ئەکەنو هەموو جاریك لە برگە میژووییەکاندا دەیکەنە قوربانی. چەپیك کە بییەویت رزگار بکات، ئازاد بکات، خەلك فیر بکات، روشنگەر بیت، سەرەتا دەبیت خوی رزگاری بیت، ئازاد ببیت، روشن ببیتەوەو فیر ببیت. وە ئەمە ئەو پروسەیەیە کە ئیمە لە بیستو چەند سالﷲمەوبەرەوە دەستمان پییکردووە. کاتیك ئەمرو لە کوتایی ئەم پروسەیەدا، دەروانینە رابردووی ئەم رەوتەی خومان کە لە روژیخویدا رەوتیکی پرپیکدادانو پرهەراوهوریای مانەوەو خەباتو هەلسوورانو بلاوبوونەوەو تەقەلا بوو، چەند ئەلگویەکی تیادا دەبینین. دەبینین کە چون جورە کومونیزمیکی دیاریکراو لەئیران پەیدا دەبیت، خوی پیناسە دەکاتو دیسانەوە پیناسەی خوی تازەدەکاتەوە، قەیدوبەندی ئەو میراتە دەستوپیگیرەی کە پەیوەندی بەکومونیزمەوە نییە، بەلکو بەرهەمی تەحریفی کومونیزمو شکستی کومونیزمە لەدەستو پیی خوی دەکاتەوە، جوریك سوسیالیزمی جیاواز دروست دەکات بوئەوەی تازە بتوانی بڕوات دنیا رزگار بکات. بوئەوەی بتوانی بروات کەسیك روشن بکاتەوە. بوئەوەی بتوانی بروات شتیك بگوریت. ئیمە هیشتا لەناوەراستی ئەو ریگایەداین. حیزبی کومونیستی کریکاری دەبی وریا بیتو ئەو ریگایە بەهوشیارییەوە دریژە پیبدات، ریگایەك کە لە کومونیزمیکی لاکەوتووی، ناکومونیستی، ناکریکاری، ناچالاك، ناپراتیکی، ناکومەلایەتییەوە ببیتە کومونیزمیکی کریکاری کومەلایەتی دەخالەتگەر لە چارەنووسی کومەلگادا کە تواناو پەروشیی ئەوەی هەیە کە دەسەلات بگریتو ژیانی خەلك بگوریت .هەموو داستانی ئیمە لەسەر گورینی ژیانی خەلکە. هیچ شتیك جگە لە گورینی ژیانی ئینسانی سەردەمی خومان، فەلسەی کومونیزم پیکناهینی. کومونیزم نە تیورییە، نە تیزو نە کەوتنەشوینی دیالەکتیکو فەلسەفەی ماتریالزم. بەلکو هەولی ئینسانەکانی هەر سەردەمیکە بوئەوەی دنیای خویان بگورن، بەوجورە کە فەلسەفەو تیوریو هەموو شتیك بویانی روشن کردوتەوە. بوئەوەی یەکسان ببنو ئازاد ببن. کومونیزمیك کەنەیەویت ئەم کارەبکات، ئایندەیەکی نابیت .وەکومونیزمیك کە بییەویت ئەمە بکات، سەرەتا دەبی بزانیت کە چون دەتوانی شان بداتە بەر ئەم کارە. چ شتیك ریگرە لەبەردەم بەهیزبوونیدا، چ شتیك ریگرە لەبەردەم بەتوانا بوونو سەرکەوتنیدا. ئەم وشانە هەموویان لە قامووسی ئەو کومونیزمەدا کفر بوون. "دەسەلات"، "سەرکەوتن"،" بەدەستەوەگرتنی

بۆ کۆنگرەی یەکەمی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی عێراق

هاورێیانی ئازیز!

بەرپاکردنی یەکەمین کۆنگرەی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی عێراق لە بەرشداربووانی کۆنگرە و هەموو ئەندامان و هەڵسووراوانی حیزب پیرۆزبایی دەکەم. بە داخەوەم کە ئیفتخاری بەشداریکردنی کۆنگرەم پێنەبرا. هەر لێرە دا زۆر سوپاسی مەکتەبی سیاسی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی عێراق دەکەم کە منیان بۆ بەشداریکردن لە کۆنگرە بانگهێشت کرد.
هاورێیان، ئەوەی کە کۆنگرەی یەکەم بە کردەوە چ دەورێك لە ژیانی حزبدا دە گێرآ، ئەوە شتێکە کە ئێوە لە ماوەی چەند رۆژی داهاتوودا دیاری دەکەن. بەلآم من وەکو هەڵسووراوێکی ئەم بزووتنەوەیە، ئەندامێکی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی عێراق کۆمەڵێك ئومێدو چاوەروانی جدیم لەم کۆنگرەیە هەیە.
ئێمە کە لە دەرەوەی کۆنگرە چاومان بریووەتە ئەم کۆبوونەوە مێژووییەی ئێوە، عەزمو ئیرادەیەکی یەکپارچە، راوە ستاومان لەم کۆنگرەیە دەوآ .ئاسۆیەکی رۆشن، رابەرییەکی مونسەجیم، ئیرادەیەکی یەکپارچە بۆ هێنانە گۆری حزبێکی توندوتۆلأو بە دیسپلینو حەماسێکی بە تینو خێرا بۆ بە سەمەر گەیاندنی بەرنامە، ئامانجو ئاواتەکانی ئەم بزووتنەوە ئینسانی و شۆرشگێرەمان دەوآ. ئێمە راگەیاندنی دووبارەی رێکخراوێکی پرشۆری شۆرشگێرمان دەوێت کە عەزمی کردووە بە یەکجاریو بۆ هەمیشە کۆتایی بە

چارەنووسی کومەلگا"، بریار بوو کومونیستەکان ئەم کارانە نەکەن! بریار بوو کومونیستەکان برون کتیب بنووسن، ئەندیشە بدەنو دواتر سیاسەت بسپیرنە دەستی حیزبیلیکی دیکە کە بەروالەت دەیانەویت "دیموکراسی "بیننو هیچ کاتیکیش نایهینن، بو نەوەتو نو لەسەدی خەلکی هیچ کاتیك نایهینن .کومونیستەکانیان وەکو رەوتیك پیناسە کردووە کە دەبی لەپەراویزی کومەلگاوە قسە بکات، وەکو نمایشگا (مەعرەز)یك کە دەبی ئەویش لەنیودا بیت، نەبوونی خراپە، بەلام نابی خوی لە چارەنووسی کومەلگاو لەچارەنووسی دەسەلاتدا هەلبقورتینی. بەجوریك کە کاتیك ئیمە قسەمان لە دەسەلات کرد، کەسانیکی زور راچلەکین. کاتیك من دوو سالەمەوبەر بە روژنامەیەکی ئەلمانیم گوت، بە پینج لەسەدی کومەلگاوە کە دەکاتە سی ملیون کەس ئیمە دەسەلات ئەگرین، سەلتەنەت تەلەبەکان نەیانوت نابیت، ئەمریکا نەیوت نابیت، ئەوە چەپەکان بوون کە گوتیان نابیت. بە سی ملیون کەس دەتەویت دەسەلات بگریت؟ !من ئیستا دەمەوی ئەم ژمارەیە کەمتر بکەمەوە (پیکەنینو چەپلەی ئامادەبووان). بەبروای من بە دوو ملیون، بە یەك ملیونیش دەکریت. بوچی ناکریت؟ دەبی بکریت. من بیستوومە کە ئەو حکومەتانەی هەلبژیردراوی دەستی خەلکن ناکریت بەهیزی کەمایەتییەك بروخینریت، بەلام بوچی ناکریت حکومەتە سەرکوتگەرە بیپەردەکان بە کەمایەتییەك بروخینریت؟ ئەم قسەیە لەکویوە هاتووە؟ بوچی ناکریت ئاپارتاید بە کەمایەتییەکی خەباتکار بروخینریت؟ بوچی ناکریت ئەلمانیای داگیرکەر بە کومەکی کەمایەتییەکی خەباتکاری چەکدار لە ولاتی فەرەنسا بکریتە دەرەوە؟ بوچی ناکریت رژیمیکی ئاخوندیی لە مەملەکەتیکدا بەکومەکی کەمایەتییەك بروخینریت؟ من بیستوومە حکومەتی پەرلەمانیی دیموکراتیك ناکری بەهیزی کەمایەتی بروخینریت، بەلـی، بەلام ئەگەر حکومەت بەراستی پەرلەمانیو دیموکراتیك بیت ئەوکاتە ئیمە دەنگی زوربە بەدەستدینین. بەلام کاتیك حکومەتی جیگای باس خوی نوینەری کەمایەتییەکی کەمو سومبلی دواکەوتوویو کونەپەرستییەو بەزوی چەك خوی راگرتووە، ئەگەر بە دوو کەسیش بکریت بروخینریت دەبی بروخینریت. بەلام چەپیك کە ئیمە خەرکین خومانی لـی جیائەکەینەوە، نایەوی کاریك بکات، دەیەوی لەگەلهاوریکەی خویدا زیکرو حالبکات. ئەم باسەی قبوولنییە کە حیزبیکی کومونیستی بییەویت سەرەنجام لە برگەیەکی دیاریکراودا دەسەلات بگریت .بەدەستهینانی دسەلات مەسەلەیەکی پراتیکیو بابەتیانەیە. دەسەلات بەشیوەیەکی گشتی ناگرن، روژیکی چوارشەممە لە مانگیکی دیاریکراودا، لە کەشوهەوایەکی ئاسمانیی دیاریکراودا، ژمارەیەکی دیاریکراو هەلئەسن ئەچن دەسەلات ئەگرن. ئەگەر بریار بیت دەسەلات هەمیشە فەسلی ئەخیری کتیبە علمییەکەی ئیمە بیت، هیچ کاتیك پیی ناگەین. دەبی روژیك دیاری بکەین کە بتوانین لەو روژەدا دەسەلات بگرین. وە ئەو روژە بو حیزبی کومونیستی کریکاری یەکیکە لەو روژانەی کە لە یەکسال، یەکسالأو نیو، یان دوو سالی ئایندەدا رەنگە بیتە پیشەوەو ئەگەر ئیمە دەسەلات نەگرین، ئاوا نییە کە خەیالبکەینو بلیین دەسەلاتمان نەگرتووە بەلام "سبەینی بوی دیینەوە .سبەینی ئیتر ناگەرییینەوە، کومونیزمی شکستی خواردوو دەکوتنو وردوخاشی دەکەن .کومونیزمی شکستخواردوو لیبرالیزمی شکست خواردوو نییە کە برواتە مالەوەو روژنامەکەی دەربکات. کومونیزمیشکست خواردوو وەها دەکوتن کە بو (۳۰ (سالبکەویتە لاوە. دەرفەتیکی میژوویی لەبەردەم کونگرەو لەبەردەم حیزبی کومونیستی کریکاری

بیت. باسەکەیمن لەسەر دەرکردنیرینوینيو راگەیاندنو بریاریکیتایبەتینيیە. بەلکو سەرنجدانیئیسپاتيیخودیکادرەکانیئەم حزبەم دەوي....

ئیمە حزبیکین کە هەموو شتیکمان ، بیروباوەرمان، پیشینەمانو سیاسەتەکانمان، بە ئیمە دەلین کە دەبیلە هەلویستیکیپەلاماردەرانەدا بین. ئەو حزبەیکە نوینەرانیلەم کونگرەیەدا ئامادەن، چ لەرووی سیاسيو چ لەرووی عەقیدەیيیەوە هیچ قەرزارباری هیچ کەسیك نيیە لە هیچ شوینیکی دنیادا. ئەمە رەوتیکی سەرفرازە کە ئەمرو بە شاهیديی ئەم کونگرەیە، لە کوتاییدەورەیەکدا کە ناویان نابوو دەورەی "مەرگیکومونیزم"، زیندوبوونی کومونیزمی کریکاری جار دەداتو بانگەوازیدەستپیکیدەورەیەکیهیرشبەرانەیکومونیستیکریکاريیبو سەر نیزامیکونەو ئابرو تکاویسەرمایەداریدەکات. ئەم کونگرەیە دەبی کونگرەی ئەم بانگەوازە بیت .

بەپیچەوانەوە بەبروای‌من پیویستە هەلسوورانی‌ئیمە لە مەیدانەكانی‌تردا چەند قات زیاد بكات چونكە بریارە وەكو كومونیست، نەك هەلسووراوی سادەی هەمان مەیدان، تیایاندا بەشداری‌بكەین. خەبات كردن بەشیوەی‌جیاجیاو لە مەیدانی‌جیاجیادا هیچ كاتیك ناكوكی‌نەبووەو نی‌یە لەگەل ئەوەدا كە ئایدولوژي‌و ئامانجیكی‌سەرەكیت هەبیت، دەركیكی‌روشنت لە خەباتی‌چینایەتي‌و پابەندي‌یەكی‌قوولت بە بزووتنەوەو حزبی‌كومونیستی‌كریكاري‌یەوە هەبیت. بەم پي‌یە ئەو دەركەی كە پي داگرتن لەسەر كاری كومونیستی بە بانگەوازی كەم كردنەوەی‌چالاكي‌یە جوراوجورە جانبي‌یەكانی‌حزب دادەني، لەرادەبەدەر میكانیكي‌و بي‌جي‌یە. ئینسان دەبی‌بتوانی‌هەم پاسكیل لـي‌بخوري‌و هەم فیكە لـي‌بدات! پیویست ناكات كەسیك بو فیكە لـي‌دان لەپاسكیلەكەی دابەزي! بزووتنەوەی ئیمەش ریك تەنها بەهیمەتی ئەو ئینسانانە دەتوانی‌بەرەو پیشەوە بروات كە بتوانن بەشیوەیەكی‌زیندووو جوراوجور كار بكەن، كەسانیك كە بتوانن بە سواری‌پاسكیلەوە فیكە لـي‌بدەن! كومونیست بن‌و لە یەكیتي‌یەكان‌دا هەلسوورین، كومونیست بن‌و بكەونە ریزی پیشەوەی هەر خەباتیكی روژانەوە لە دژی هەلاواردن و مەحرومیەت...

بەهەرحال هەروەكو باسم كرد، كەم رەنگ بوونەوەی‌كاری‌كومونیستی‌بەمانای‌تایبەتي‌ووشەكە، وە رازی بوون و جیگاخوش كردنی هەلسووراوی كومونیست لە مەوقعیەتی هەلسووراوی بزووتنەوەو كەمپینە جوراوجورەكاندا، بەریكەوت نەبوو، ئاكامی‌دەورەیەكی‌تایبەت بوو كە ئیستا خەریكە تەواو دەبي. بەلام دریژەدان بەو شتەی‌كە لە جەرگەی دەورەی پیشوودا بە قابیلی روونكردنەوەو قابیلی دەرك دەژمیردرا لە دەورەی‌داهاتوودا، لە دەورەیەكدا كە پي‌ئەنیینە ناویەوە، ئیتر بي‌پاساوەو نابی‌لـي‌ی‌خوش ببین.
تا ئەوجیگایەی‌كە دەگەریتەوە بو تاكەكان‌و تي‌فكرین‌و ئیعادەنەزەرەكانیان لە دەورەی‌پیشوودا، دەبی‌بلیین كە فرسەتیكی‌زورمان هەبووە بو تیروانینی‌سەرلەنوی‌بو خوو بو سیاسەت‌و بو دەوری‌خومان لە خەباتی‌كومەلایەتي‌دا. ئییتر كاتی‌ئەوە هاتووە كە بەروبومی‌ئەم قوولبوونەوەو خویەكلاكردنەوەیە ببینین. بو ئەو كەسانەی‌كە لەم مەیدانەدان، ئاراستەی‌حەرەكەتەكە روشنە. ریگا بو هەلسوورانی‌چروپری‌كومونیستي، بي‌ئەم كەنارو ئەو كەنار كردن، بي‌كەم‌وكاست، ئاوەلایە. ریگري‌یەكانی‌دویني، هەلومەرجی‌دویني‌و گوشارەكانی‌دویني، ئیتر خەریكن لەسەر ریگای‌ئیمە لائەچن. ئەگەر تادوینی‌كاریك هەبوو كە بە حوكمی‌هەلومەرجەكە نەدەكرا ئەنجام بدریت، ئەمرو ئیتر دەكری ئەنجام بدریت .ئەگەر لە جەرگەی‌ئەو هیرشە فراوانە سیاسي‌و تەبلیغاتي‌یەی دەورەی پیشوودا ئەو چاوەرواني‌یەی كە هەلسووراوانی حزب كوری‌خویندنەوەی‌مانیفیستی‌كومونیست‌و سەرمایە پیك بهینن‌و پەرەی‌پي‌بدەن چاوەروان نەكراو بوو، ئەمرو ئیتر وا نی‌یە.
ئەو شتەی‌كە من وەكو یەكیك لە بەشدار بووان پیم خوشە ئەم كونگرەیەی پی بناسریتەوەو پي‌ی‌پیناسە بكریت بەرجەستە بوونەوەی‌كاراكتەری‌كومونیستي‌ی‌حزبە. دەمەوی‌دواتر ئاوا باس بكریت كە لەم كونگرەیەدا، كاری‌كومونیستي، نەخشەو پروژە كومونیستي‌یەكان‌و هاویشتنی‌تیشكی‌كومونیستی‌بوسەر تەیفی‌فراوانی‌هەلسوورانەكانی‌ئیمە جیگای‌خوی دوزي‌یەوە. ئومیدەوارم كونگرە بەم ئاراستەیەدا بروات‌و ئەم ئاواتەی‌من ئاواتی‌زوربەی هاوري‌یانی‌تریش

دایە كە بروات دەوری خوی بگیریت، وە ئەگەر ئەم كونگرەیە بتوانی بلیت دەیەوی چی دەوریك بگیریت وە چون دەبی بیگیریتو سەرەنجام بەئیمە بلیت كەدەبی چ شتیك لەخوماندا بگورین بوئەوەی بگەینە ئەوی، كونگرەیەكی سەركەوتوو دەبیت.
ریگایەك كە ئیمە گرتوومانەتە بەر، رەوتیكی پیكهاتن كە لە بیستو چەند ساللەمەوبەرەوە گرتوومانەتە بەر، لە گروپیكی فشار هینەرەوە (تەنانەت گروپی فشارهینەریش وشەیەكی قەبەیە. راستییەكەی ئەوەیە كە لەئاستی سیاسیدا كەسیك هەستی بە گوشاری ئیمە نەئەكرد). لە كورو كومەلی فكري-تەبلیغیی كومونیستییەوە بو حیزبیكی سیاسی پروسەیەكە كە دەبی هوشیارانە بەئەنجامی بگەیەنین. كەسانیك وا بیر ئەكەنەوە كە پەرینەوە لە تیورییەوە بو سیاسەت، هەرەسهینانە. گوایا هەرچی تو لە قەلەمرەوی پاكوبیگەردی تیوری دوور بكەویتەوەو لە كردار نزیك ببیتەوە خەریكیت نوشست دینیت: "فلانە كەس پیشتر ئەناتومی لیبرالیزمی چەپی دەنووسی، كەچی ئیستا تەنها قسە لە سەرنگونی دەكات!". ئەمە لە قامووسی ئەواندا بە داكشان دەژمیردریت نەك پیشرەوی. هەنگاویك لەولاتری ئەوانەوە ئەگەر ئەو ئەناتومی لیبرالیزمی چەپەش نەنووسیو لەجیاتی ئەمە تەنها شیعر بلییت تەنانەت ئینسانیكی گرنگتریشی! لەراستیدا لەو فەرهەنگی روشنفكرییو ئەلیتیستییەی كە نیازی گورینی كومەلگای نییە، بەواقعی تەنانەت نیازی لیكدانەوەیشی نییە. فیكر هەمیشە لە كردەوە گرنگترە، بزووتنەوەی فیكری هەمیشە پلەیەك لەسەرووی بزووتنەوەی عەمەلییەوەیەو كوروكومەلی فیكری هەمیشە دەتوانی پوز بەسەر حیزبی سیاسیدا لیبدا. بو ئیمە وانییە. حەرەكەت كردن لە ئەندیشە كومونیستییەكانەوە بو بزووتنەوەیەكی زەمینیومەلموسی سیاسی كە بتوانی دەست ببات بو ئەو كومەلگا دیاریكراوە، بە ئابوورییەكەیەوە، بە سیاسەتەكەیەوە، بە پولیسەكەیەوە، بە ئاخوندو مەلاكانییەوە، بە نەزانییەكەیەوە، بە وەزعی فیركردنو پەروەردەو تەغزیەی فیكریی خەلكییەوەو...تاد، وە بییەویت هەمووی بگوریت، حەرەكەتیكی روو لە هەلكشانە. ئەگەر فیكر نەیەویت ببیتە كردەوە بەبروای من پولیك ناكات. لەگەلخاوەنەكەیدا دەمریت. بەم پییە حەرەكەتیك كە ئیمە تائیرەمان هیناوە لە كوروكومەلی روشنگەریی كومونیستییەوە كە رەخنەی خوی لە كومەلگا، لە كومونیزمی هاوچەرخی خویو لە ئیستنتاجە خەلەتەكان بەیان دەكات، بوحیزبیكی سیاسی كە دەیەویت دەست بوئەوە ببات كە شتیك بگوریت، گەشەسەندنو هەلكشانی بزووتنەوەكەیە.
هاورییان وشەی "حیزبی سیاسی "وشەیەكی میحوەرییە.
هاورییان! ئیمە دەمانەویت حیزبیكی سیاسی پیكبهینین، باوەر بكەن كە هیشتا پیكمان نەهیناوە، خەریكین پیكی ئەهینین. ئیوە سەیركەن، بیستو چەند ساللەمەوبەر منی كومونیستی بیستوحەوت بیستوهەشت سالە كە دەمەویست چالاكی بكەم، دەبووایە بچوومایە بەشوین عیباراتە عەجیبو غەریبەكانی چەپی ئەو زەمانەدا كە لە هیچ جادەو كولانو كارگەیەكدا نەبووو، تەنها لە كوروكومەلە چریكی (پارتیزاني) (كە تازە ببوونە ناچریكي) یەكانی خویاندا هەبوو بەشوین هەندی وشەی میحوەریدا بگەریم تابزانم چی ئەلی. سەبارەت بە" ریفیژینزم" چی ئەلـی؟ سەبارەت بە "بورژوازی نەتەوەییو نانەتەوەیی" چی ئەلـی؟ وە ئەم رەمزو وەلامانە سەیر بكەمو بزانم ئەتوانم لەگەلیاندا كار بكەم یان نا. وە هەلبەتە ئەوان هیچ كاریكیان لە من نەئەویست تەنها ئەوە نەبیت كە وەكو ئەوان قسە بكەم. ئەمرو كەسیك كە لەئیران لە وەزعی ژیانی

نارازييه، كريكاريك كه دهليت ئهمه شاياني من نييه، كومهلگا نابى ئاوا بيت، لاويك كه دهليت بوچى له ههموو جيهاندا من دهبى لهم بهدبهختييه بژيم؟ من جياوازيم چييه لهگهلخهلكى فهرهنساندا؟ ژنيك كه دهليت ئهمه چ بهشيكه كه بهبالاى منيان بريووه، ئهمانه دهبى بتوانن برون پهيوهندى بهشوينيكهوه بكهن، ريكخراو ببن، يهكبگرنو له سبهينيوه خهباتيان دهست پيبكهن، له سبهينيوه تهبليغ بكهن، ههرا ساز بكهن، ريپيوان بكهن، مانگرتن بكهن، راپهرين بكهن. ئهگهر من سالى ٥٧ (١٩٧٨-١٩٧٩ى زايني) ريكخراويكم بناسيايه كه بكرايه لهگهليدا بيتو ئهم كارانه بكهيت، ئيستا ليره نهئهبووم. منو ئيوه ئهگهر له سالى ٥٧و ٥٨دا لهجياتى پهيوهستبوون بهو كورو دهسته فيكرى سياسيو ريكخراوه چهپيپانهى كه قسهيان لهسهر خويان ئهكردو بيريان لهخويان ئهكردهوه، حيزبيكى سياسى كومونيستى راديكالمان له ساحهى كومهلگادا بينيبايه كه بكرايه پيوهى پهيوهستبين، ئيمه ئهو كاته بهشداريمان دهكرد لهشورشداو ئهوكاته خومهينى نهدههاتو ئهوكاته خامهنائييهك نهبوو وه ئهوكاته سهد ههزار ئيعدام نهبوو، ئهوكاته نهوهيهك له ژنانى ئهم مهملهكهته وهكو هاوولاتى پله دوو نهئهژيان ("هاوولاتى پله دوو"يش وهسفيكى زوره ...راستييهكهى نازانم چون باسى بكهم كه سووكايهتى نهبيت). ئهگهر شتيكى وهكو حيزبى كومونيستى كريكارى كه بكرايه بچيت ببيته ئهنداميو دهست بهتيكوشان بكهيت، لهبهردهم منو توو كهسانى ديكهدا ههبووايه، ئهم بيستو چهند سالبهدبهختييه نهدهبوو. بهلام نهبووو ئيمه ناچار بووين خومان يهكيك دروست بكهينو له قوناغى "مانيفاكتور"هوه دهست پيبكهين. بهلام دهبى ئهمه بهئهنجام بگهيهنين، ئهمه دهبى ببيته حيزبيكى سياسى. دهبى بروات له كولانهكانى خهلكيدا، له تاك تاكى شارو گهرهكو ديهاتهكاندا، له ههموو شوينيك، لقى ههبيت، ههر ئينسانيك كه له وهزعى ژيانى نارازى بيت بتوانيت ببيته ئهندامى، بتوانى تيايدا راى خوى بليت، تيايدا چهك بهدهستهوه بگريت، بتوانى بهيارمهتى ئهو مانگرتن بهرپا بكات، بتوانى به يارمهتى ئهو وهلامى كهمينهيهكى بورژوازى ملهور بداتهوه كه ئيستا لهسهر كارهو ئهگهر ئهم حيزبه وجودى ههبيت لهشهوو روژيكدا شكستيان ئهدات. ئيمه حيزبى زورينهين .تهنانهت ئهگهر زورينهش لهگهلماندا نهبيت ئيمه حيزبى زورينهين. بوچى زورينه لهگهلماندا نييه؟ چونكه نايهلن لهگهلماندا بن. كوا ئهو ههلومهرجه ئازادهى كه ئينسانهكان بتوانن راى خويان بلين؟ كوا ئهو ههلومهرجه ئازادهى كه ئينسانهكان بتوانن قسهى خويان بكهن؟ ئيمه حيزبى زورينهينو لهسهرمانه ريگه بدهين زورينه يهكگرتوو ببيت. لهسهرمانه ريكخراويك دروست بكهين كه زورينه بتوانن تيايدا ببنه ئهندام. لهسهرمانه ريكخراويك دروست بكهين كه زورينه بتوانيت به يارمهتى ئهو ريپيوان بكات يان سوپاى سوور دابمهزرينيت. ئيمه لهسهرمانه. ههركهسيك دهيهويت ئهمرو تيورى باس بكات با بروات بيكات. ئيمه باسى تيوريمان كردو باشترو جديتر لهوانى ديكه، بوئهوهى بهئيره بگهين، بوئهوهى بتوانين كليلى گورينى جيهان پهيدا بكهين .بوئهوهى بتوانين بزووتنهوهيهكى سياسى دروست بكهين كه دهست بو كومهلگا دهباتو دهيگوريت، بهجوريك كه دواى ئيمه ئيتر تهمهنى ئينسانهكان دريژتر ببيت، خانهولانهيان باشتر ببيت، حورمهتيان زورتر بيت، خوشبهخت بن، ئهو ئينسانه واقعيبيانهى كه منو ئيوه نايان ناسين. ئامانجى ئيمه ئهمهيهو لهسهرمانه كاريك بكهين كه ئهم ئينسانانه بتوانن چارهنووسيان بهدهستهوه بگرن. ئيمه دهبى "حزبيكى سياسى" دروست بكهين. حيزبى سياسى كليلى مهسهلهكهيه. وه ئهم كونگرهيه، وه

بو ماوهىچهندين دهيهو لهههندىحالهتدا چهندين سهده سيستمىدهسهلاتدارىگهليك له كومهلگا غهربييهكان بووه. ناتوانن بهر به چوونىتهعاليمىدينىبو ناو قوتابخانهكان بگرن. ناتوانن وهلامىقهوم چيتىبدهنهوه كه ئيتر بووهته مايهىبشيوىخودىسهرمايه. وه تازه تهنانهت فاشيزمو ناسيوناليزمىقهومىكه ئهمانه رهوته ئايدولوژيكه ههوسار پچريوو و له قهفهس دهرباز بووهكانىئهم دهورهيهىجيهانىسهرمايهدارىبوون، لهچلهپوپهىگهشهىخويان هاتوونهته خواره وه و ئيتر خه ريكن له پى ئه كه ون .من، ئه وه هيچ كه هيچ ريبازيك له ئايدولوژى بورژوازى لهحالهتى هيرشبهرانهدا نابينم، بهلكو له جيوشوينيكىراوهستاو كه ئيمكانى رووبه روو بوونه وه ى له گه ل ماركسيزم و كومونيزم پي بدات نابينم. كومونيزمىكريكارىدهتوانىبگهريتهوه بو قالبه واقعييهكهىخوي، واته رهوتيك بيت كه رهخنه دهگريت، هيرش دهبات، وه لهكومهلگا هيز وهردهگريت .رهوتيك كه ئهركىگورينىجيهانه، نهك وهكو سالانىئهخير كارىتهنها پووچهل كردنهوهىپهلامارىبورژوازىبيت. ئيمه لهم شهش حهوت سالهىرابردوودا توانيمان ههنديك سهنگهر راگرين. ئيستا كاتىئهوه هاتووه كه ههستينو پيشرهوىبكهين. جا رهنگه چهند ههنگاو لهولاتريش ديسانهوه ناچاربين راوهستينو ئهو جيوشوينه بپاريزين كه بهدهستمان هيناوه. بهلام ئهوهىگومان ههلنهگره ئهوهيه كه كاتىپيشرهوىهاتووه.

كارىكومونيستي، كارىراستهوخوىكومونيستي، ئهمه عيبارهتىسهرهكىئهم دهورهيهيه. بهلام، پاش ئهمه رهنگه پيويست بيت تيبينييهكيشىبخهمه سهر، كه خودىپيويست بوونهكهىزور ده ردناكه . راستي يه كه ى له وه ئه ترسم كه كاتيك من باسىگرنگىحهياتيىكارىكومونيستىراستهوخو دهكهم، ديسانهوه كهسيك ههستيته سهرپيو ئهم ليكدانهوهيه له قسهكهىمن بهدهستهوه بدات كه گوايا ئيتر ئهولهويهت بوكارهكانىتر، كار له فيدراسيونىشوراكانىپهنابهران، كار لهگهل كوميتهكانى هاوپشتىكريكاري، كار لهگهل كريكارىئهمرو و ...تاد دادنانيم. دهبىههر لهپيشدا بليم نهخير، ماناىئهم قسهيه ئهمه نييه. چهندين جار دووپاتمان كردووهتهوه كه تواناىكومونيستهكان له ريكخستنو رينوينىكردنو كاريگهرىدانان لهسهر تهيفيكىزور له خهباتو كهمپينهكانىلهم بابهته، ريك له كومونيست بوون و كارى كومونيستى كردنيانه وه سه رچاوه ده گري. كومونيست ريك له به ر ئهوهىكومونيستهو لهنيو كريكاراندا قسهىكومونيستىدهكاتو كارىكومونيستىدهكات، لهبهر ئهوهىههموو تواناىفكريو عهمهليو ريكخراوهيىبزووتنهوهىكومونيستىكريكارىلهپشته، له بزووتنهوهكانىترو ئهبعادهكانىترىخهباتىكومهلايهتيدا نفوز پهيدا دهكات. كومونيستهكان تهنها وهكو رابهرانيك كه به راديكاليزمو سوسياليزمو رهخنهىراديكال له كومهلگاو بزووتنهوه روژانهكان ناسراون، له يهكيتىوهيان كهمپينهكانو جهبههكانىخهباتىئازاديخوازانهدا ئيعتبارو نفوز پهيدا دهكهنو كاريگهرىدادهنين. كارىكومونيستيو ناسنامهىكومونيستىنهتهنها ئهلتهرنهتيڤىخونواندن له قهلهمرهوهكانىترىخهباتىكومهلايهتيدا نييه، بهلكو بو كومونيستيك مهرجىپيويستىسهركهوتنه لهم مهيدانانهدا .ئهگهر كومونيستيك بيهويت له يهكيتيدا دهور بگيرىدهبىوهكو كومونيست دهور بگيري، ئهگهرنا ئهوا يونيونيستىله ئيمه باشتر زوره. كريكاران ريك لهبهرئهوهىپييان وايه كومونيستهكان كومونيستنو ولاميان پييه دهچن بهلاياندا.

كیشمەكیشی‌تیوریی‌دەرەكي، بیروباوەرە دەروونيیەكانی‌خوی‌تەنها بو خوی‌دوو پات بكاتەوەو هەر بەهەمان شیوە كاری‌رابردووی‌خوی‌دریژە پي‌بدات، زورتر لە فیرقەیەكی‌دینی‌دەچوو. بەبروای‌من ئەوەی‌كە زور كەس لە وەها هەلومەرجیكدا لەرووی‌فكريو رەخنەيیەوە خاموشتر ببنە وە و خویان لە رووی "پراتیكي "یە وە لە ژیر مە نگە نە دە ربینن و خویان سەرقالی‌خزمەتگوزاری‌لە بزووتنەوە هەنوكەيیو جوراوجورەكاندا بكەن، كاردانەوەیەكی‌زور سروشتي و قابیلی دە رك بوو. قابیلی دە رك، بە لام جیگای پشتیوانی نە بوو. بە هە رحال قسەی‌ئەمروی‌من ئەوەیە كە ئەو دەورەیە ئیتر تەواو بووە.

بەهەرحال مەبەستی‌من لەم باسە راكیشانی‌سەرنجی‌كونگرەیە بو ئەم پرسیارە كە ئایا حزبی‌ئیمە دەتوانی‌ئالابەدەستی‌كوتایی‌پـي هینانی‌ئەم دەورەی‌لیليیە بیت بو چەپ، لانی‌كەم ئەو بەشەی‌كە ئیمە دەتوانین كاریگەری‌لەسەر دابنیین؟ ئەمە پرسیاریكی‌ئاوەلایە. بەبروای‌من دەتوانین . جيوشوینی‌سیاسی‌ئایدولوژیكيی‌ئوبژەكتیڤی‌ئیمە لە چەپی‌ئیراندا، وە لە چەپی‌باقی‌ولاتەكان‌دا، تا ئە و رادە یە ی كە بە ئیمە ئاشنایە ، جي وشوینیكی لە بارو سە رفرازانە بووە . جيوشوینیكی‌ئیجابی‌بووە. من خوم بەلەبەرچاوگرتنی‌ئەمە ئەوەندە نیگەرانی‌ئەو كاریگەرييە سلبي و پە رتە وازە كە رە نە بووم كە ئە م دە ورە ی لیلي یە لە سە ر وە زعییە تی حزبي و پراتیكی‌حزبي‌ی‌ئیمە دای‌دەنا. بەبروای‌من نەدەكرا لەودەورەیەدا بەتەواويو بەشیوەیەكی‌موتلەق بە پیچە وانە ی ئاراستە ی واقعییە تیكی مە زنی میژوويي یە وە حە رە كە ت بكریت .گە لیك لە و كاریگە ري یانە نە دە كرا خوتی لـي لابدە یت. ئە وە دە كرا كە سە نگە رە سە رە كي یە كان پاریزگاري‌یان لـي‌بكریتو خوت بو شەپولـی‌گەرانەوە ئامادە بكەیت-هەر ئەو كارەی‌كە ئیمە كردمان. بەلام نەدەكرا هەندی‌شیوەی‌تایبەتی‌لە خەباتی‌فكريو عەمەلی‌بەسەر ئەو هەمووە كەسانەدا بسەپینی‌كە ریك بەهوی‌ئەوزاعی‌جیهانەوە گومانیان لەوە هەبوو كە سودیكی‌هەبیت. كاری‌راستەوخوی‌كومونیستي، تەنانەت بو ئەوكەسانەش كە زەرورەتەكەیان دەرك دەكرد، لەجەرگەی‌ئەم دەورە تایبەتەدا رەنگە" فیرقەیيو بيسەمەر" خوی‌بنوانایە. حوكمی‌ئیمە لەبارەی‌دەبوواو نەدەبوواكانی‌دەروەی‌پیشووەوە هەرچي‌یەك بیت، قسەی‌من ئەوەیە كە ئیتر ئەو دەورەیە تەواو بووە. ئەم كارانە ئیتر فیرقەیيو بيسەمەر نـيیە.

ئەمە بزووتەوەیەكەو ئینسانە جیاجیاكان بەتواناو پیشینەو قەلەمرەوە تخصصـيیە تایبەتەكانەوە تیایدا بە شدارن. بە بروای من هە موو ئە و كە سانە ی كە دە توانن، بە بی سە رف كردنی‌ئینیرژی‌هەرقلي، لە سازماندانی‌ناوكوكەی‌سەرەكی‌هەلسوورانی‌راستەوخوی‌كومونیستی‌لە مە یدانە جیاجیاكاندا دە ور بگیرن، دە بی حە تمە ن وا بكە ن. باسە كە ی من ئە وە ني یە كە دەبی‌هەمووان مولزەم بكرین كە لەمە بەدوا كاریكی‌تایبەتی‌ئەنجام بدەن، یان لە واقعدا وەكو نویژ "ئادای بكە ن". ئە وە ئە ركی حزبە كە سە رنجی پیویست بداتە ئە مە بوئەوەی‌هیزی‌هەلسوورانیكی‌بەم جورە كوبیتەوەو ئامادە بیت .من خوم پیم وایە ماركسیزم ئیتر ئەو دەورە دژوارە ی تیپە راندووە. وە ختیك سە یر ئە كە ین، ئایدولوژي یە بورژوايي یە كان لەحالەتی‌هیرشبەرانەدا نابینین .نەتەنها ئەمە بەلكو خودی‌ئەوان لە ئەزمەدا پەلوپو دەكوتن. ریبازە ئایدولوژیكي‌یە سەرەكي‌یە بورژوايي‌یەكان تەنانەت توانای‌ئەوەیان نـيیە كە لەبەردەم گەشەی‌فاشیزمدا ریزبەندي‌یەكی‌سادە پیكبهینن. تەنانەت ناتوانن لە سكولاریزم دیفاع بكەن، كە

عەلەنی بوونی، بو نموونە بەشیكە لەو پروسەیەی كە ئیمە تیایدا حیزبیكی سیاسی دروست دەكەین. كاتیك ئەم كونگرەیە بەعەلەنی دەبەستریت، ئیتر هی ئیمە نییە، هی ئەوانە، هی ئەو كەسانەیە كە لە دەرەوەن. سەیری ئەكەن، قەزاوەتی لەسەر ئەكەن، بریاری خویانی لەسەر ئەدەن، پەسەندی ئەكەن یان پەسەندی ناكەن. حیزب دەبیتە هی ئەوان. ئیمە خەریكین حیزبی كومونیستی كریكاری دەدەینە دەستی خەلك، دەدەینە دەستی كریكاران. میراتی باوكی منو ئیوە نییە. حیزبی ئەو خەلكەیە كە دەیانەوی بە یارمەتی ئەم حیزبە، ئەمجارەیان ئیتر كلاویان بو نەدوورن. ئەم جارەیان ئیتر نایەنەویت شكست بخونو ئیمە لەسەرمانە لەكاتی خویدا بگەین پییان، لەكاتی خویدا بگەینو ئەم حیزبە بگەیەنینە دەستیان. وە ئەمە پەنجەرەیەكی بچووكی سیاسییە كە لەبەردەمی ئیمەدایە، پەنجەرەیەكی بچووكی میژووییە كە لەبەردەمی ئیمەدایە. دەرفەتیكی مەحدودە. كاتیك من لە روژنامەی (انترناسیونال هفتگي)دا گوتم ئەمە هەلیكی مەحدودەو ئیمە رەنگە لەدەستی بدەین. هاورییانیك ئاگاداریان كردمەوە كە ئەمە ورەی هاورییان دینیتە خوارەوە. من گوتم رەنگە لەوە تینەگەین كە مەسەلەكە چییەو رەنگە خراپی بكەینو رەنگە ئەم هەلە لەدەست بدەین .بەبروای من ئەوەی شكودارە ئەوەیە كە ئەم هەلەمان هەیە. ئەگەر كەسیك پیی وایە "نا ئیمە ئەنجامی ئەدەین! نا حەتمەن ئیمە سەرئەكەوین! بەبروای من مەسەلەكەی بەتەواوی دەرك نەكردووە. دەلین"سەركەوتنی كومونیزم حەتمییە!"، نەخیر، هیچ شتیك لە كومونیزمدا حەتمی نییە، بەندە بەوەوە كە كومەلە ئینسانیك بچن ئەو كارانە بكەن، وە دەبی لەكاتی خویدا، لەجیگای خویداو، بەخیراییو بەوزەی پیویستەوە بیكەن. كومونیزم، ئەگەر كومەلە ئینسانیكی دیاریكراوی كومونیست لە لەحەزاتیكی دیاریكراوی میژوودا كومەلیك ئیرادەی دیاریكراو نەكەنو ئەو تواناو وزەیە لەخویاندا پیكنەهینن كە ئەو ئیرادەیە عەمەلی بكاتە وە ، شكست دە خوات. كومونیزم ناكریت وە كو نووسینگە ی گە شتیاری لە ولاتیكدا بیكەیتەوەو بیپاریزیت. كومونیزم ناكریت هەشت سالوەكو فروشگایەكی زنجیرەیی لە ولاتیكدا بهیلیتەوە. لە ولاتانی ئیستبدادیدا ئەمە ناكریت. یان سەرئەكەوی یان لیت دەدەن، وە بەجوریك لیت دەدەن كە بتوانن بو ماوەی ٣٠ سالكەلەكەی سەرمایەی خویا بكەن، ٣٠ سالی بیمانگرتن ببە نە سە ر، ٣٠ سالأ بتوانن خە لكی ئە ملاو ئەولا پیبكە ن. بویە وا بیر نە كە نە وە ئیمە جیگاوریگامان وەكو لیبرالەكانو سەلتەنەت تەلەبەكانو دووی خوردادییەكانە، ئاوا نییە. ئیمە یان دەبی بیبەینەوە یا لیمان دەبەنەوە.

لیرەوەیە كە پیم وایە ئەم كونگرەیە لە گرنگترین برگەی میژووی ژیانی حیزبی كومونیستی كریكاریدا بەرپا دەكریت. ئەو پەیامەی كە لیرەوە ئەچیتە درەوە، ویرای ئەو ئینسانانەی كە دەچنە دەرەوە، دەبی ئەوە نیشانی خەلكی بدەن كە ئەم حیزبە هەیە، ئیتر ریگە نادات كە چارەنووسی خەلكی ئیرانو چارەنووسی چینی كریكاری ئیرانو چارەنووسی ئازادیخوازیو حورمەتو شەرەفی ئینسانیی لە ئیراندا لەدەستی مشتیك ئاخوندو نەتەوەپەرستو كاپیتالیست دا بیت كە لە شورشی مەشروتییەتەوە تا ئیرە، خەلكیان كردوتە یاری دەستی خویان .یەك لەدوای یەك دیكتاتورییان هیناوە. خەلكیك كە دەتوانن بوخویان خوشگوزەرانیو خوشبەختی بهیننەدی، ئەمان لە بەدبەختیدا رایانگرتوون. دەبی دەورو زەمانەی ئەمانە كوتایی پیبیت. حیزبی كومونیستی كریكاری هەلیكی بچووكی هەیە كە ئەم دەورە بگیریت. بروات ئەوی. وە ئەگەر نەرواتە ئەوی،

هاورییان، ناگەریتەوە بو ئیرە! دەگەریتەوە بو سەردەمیکی ئیستبدادی کە ئینسانی کومونیست تیایدا دەگمەنو قاتییە. بەلام ئەگەر حیزبی کومونیستی کریکاری ئەم دەورە بگیری، ئەوزاع تەنها لە ئیراندا ئالوگوری بەسەردا نایات، هەر حیزبیك ئەمرو لە ولاتیکی شەست ملیونیدا کومونیزم بباتە بەر دەروازەی دەسەلات، تەنانەت نەك ناویشی، ئالای سوور لە یەك بە یەکی پایتەختەکانی ئەوروپادا بەرز دەکاتەوە، بزووتنەوەی کریکاریی ئەم ولاتانە دەبووژینیتەوە، کومونیزم لە یەك بە یەکی زانکوکانی ئەوروپادا زیندوو دەکاتەوە. ئەگەر لە ئیران، لە کوریا، بەرازیل، ئەرجەنتین، ئەفریقیای جنوبیو لە هەر ولاتیکدا کە ئەبعادو گرنگییەکی ئاوای لە ئابووری سیاسیی جیهانی ئەمرودا هەبیت، حیزبیکی بەلشەفی لە بابەتی ئیمە بو جاریکی دیکە کاریك کە بەلشەفییەکان کردیان ئەنجام بدات، نەخشەی جیهان جاریکی دیکە دەگوریت، جاریکی دیکە روژیکی تازە دەستپیدەکات. مەسەلە تەنها ئیران نییە، حیزبی کومونیستی کریکاری دەبی بیربکاتەوە کە ئایا هەیکەلی ئەوەندە گەورەیەو شەهامەتی ئەوەندە زورە، کە ئەم ئەرکە میژووییەی بوی فریدراوە بیگریتەوەو لەدەستی نەدات! هاورییان! ناکری نەیگریتو نەکەویت، ئەگەر نەیگرینەوە ئەکەویتو تەواو ئەبیت. بەبروای من ئەمە داستانی ئەم کونگرەیەی ئیمەیەو، دەوریکە کە دەبی حیزبی ئیمە بیگیریت.

بەبروای من ئیمە بەم ئاراستەیەدا زور چووینەتە پیشەوە، زور لە چەپی تائیستا دوور کەوتووینەتەوە. ئەم حیزبە نە لە زەینی ئیمەدا، نە لە زەینی خەلکیداو نە لە زەینی خودی ئەم چەپانەدا کە پییان وایە خزمایەتییان لەگەلماندا هەیەو هیشتا دەبی نەسیحەتمان بکەن، لەگەلا ئەم چەپەدا بەراورد ناکریت. بەلام ئیوە نابی خوتان لەگەلا ئەوانەدا بەراورد بکەن. خوتان بەو ئەرکانە لە مەحەك بدەن کە لە ئەستومانە. ئایا ئیمە دەتوانین لە ئیران حکومەت بەدەستەوە بگرین؟ چون چونی؟ بە چ میکانیزمیك؟ ئایا ئیمە ئەوەندە کادرمان هەیە کابینەیەکی کومونیستی پیکبهینین؟ ئایا دەتوانین لە هەر کوچەوکولانو جادەیەکدا ئاژیتاتوریکی سوسیالیست دابنیین کە خەلکی لەدەوری خوی کوبکاتەوە؟ ئەگەر ئەمریکا حەزی لە حکومەتەکەی ئیمە نەبوو چی لەگەلدا ئەکەین، سیاسەتی ئیمە چییە؟ پاکستان بومبی ئەتومی هەیە، چی ئەکات؟ وەلامی ئیمە بەم مەسەلەیە چییە؟ ئیسلامییەکان چون لەمەیدان ئەکەینە دەر؟ چەندیك دەخایەنیت تا ئیمە یەکسانیی خەلك لە جارنامەیەکدا رابگەیەنینو چەندە هیزی ئەوەمان هەیە کە پیادەی بکەین؟ ئەمە ئەو پرسیارە واقعییانەیە کە دەبی ئەو ئینسانانەی کە بریاریان داوە کاریك بکەن بو کومەلگاکەیانو هاوسەردەمەکانی خویان، لەخویانی بکەن. ئیمە دەبی خومان لەگەلا ئەرکەکانمان بەراورد بکەین نەك لەگەلا کەسانیکدا کە بەجیمان هیشتوونو بەداخەوە هیشتا زور لییانەوە نزیکین. هیشتا بەداخەوە لەو چەپەوە نزیکترین وەك لە ئەرکەکانمان، بەلام ئەم کونگرەیە بەبروای من دوا هەنگاوە کە ئیمە ئەتوانین هەلیبگرینو نیشانی بدەین کە دەمانەوی بو شوینیکی دیکە بروینو کاریکی دیکە بکەین.

من نامەوی کاتتان لیبگرم، لەو باسانەدا کە لە هەردوو بریارنامەی بارودوخی سیاسیو جیوشوینی تایبەتی حیزبی کومونیستی کریکاریدا دەیکەم دەگەریمەوە سەر ئەم مەسەلەیە، لیرەدا تەنها دەمەوی سەرخەتی باسیك بخەمە روو کە بەبروای من ئەم کونگرەیە دەبی لەسەری هەلویستە بکات.

کومونیزمیکریکاريیەوە، لەم دەورەیەدا بە رووني‌یەکی‌زیاترەوە خرانە رووو وەرگیران.

بەم پيیە تا ئەو جیگایەی‌بو چەپو بەدیاري‌کراوتر بو رەوتی‌خوشمان دەگەریتەوە بەبروای‌من ئەم دەورانی‌لیلي‌یە، ئەم دەورانی‌ناروشنيو تەمومژو دلەراوکيو بەخودا چوونەوەیە، گوزەراوە. هەلبەتە بەپیچەوانەی‌رەوتە مادديیەکانی‌دەرەوەی‌خومانەوە، پیم وایە کوتایی‌هینان بەم دەورەیەو هەنگاونان بو دەرەوەی‌فەزایەك کە ئیتر بەحوکمی‌هەلومەرجی‌بابەتی‌دەورەی‌بەسەرچووە، هیشتا مەسەلەیەکی‌پراتیکي‌یە. ئەم دەورەیە بو کومونیستەکان خوبەخو تەواو نابیت، دەبی‌هوشیارانە کوتایی‌پي‌بهینریت. هەلومەرجی‌بابەتي‌ی‌ئیستا ئیتر ریگەمان پی‌ئەدات کە بگەرییەنەوەو نەتەنها کوتایی‌بەم دەورەی‌سەرلي‌شیواوي‌یە بهینین، بەلکو ئەو قووليو هەمەجوريو ئامادەیي‌یە پەرەسەندووانەی‌کە بەدەستمان هیناوە بخەینە خزمەتی‌خەباتیکی‌هەدەفمەندانەو ریکخراوەوە.

یەکیك لە ئاکامەکانی‌رەوندەکانی‌چەند سالی‌ئەخیر کە لەریزەکانی‌ئیمەدا بەرچاو بووە ئەوەیە کە "کاری راستە وخوی کومونیستي "خرابووە لاوە . ریگە م بدە ن مە بە ستم لە کاری راستە وخوی کومونیستی لە چە ند رستە یە ك دا دە رببرم و تە سویریکی لە سە ر بدە م . کاری‌راستەوخوی‌کومونیستی‌واتە بکەویتە ريو بەو ئینسانانەی‌کە دەردیکیان هەیە، وە لەسەرروویانەوە بەچینی‌کریکار بلییت کە دەبی‌کومونیست بن .لەنیوان خوتو باقی‌کومنیستەکاندا پەیوەنديو رابیتە بەرقەرار بکەیت، لە مەیدانی‌سیاسەتدا دیفاع لە کومونیزم بکەیتو دەنگ بە کومونیستەکان بدەیت .کتیبەکانی‌مارکس بخوینیتەوە. لەبەرامبەر سەرکوتکردنی‌کومونیزمو سوسیالیزمدا مقاوەمەت بکەیت. رەخنە لە مەیلەکانی‌تری‌نیو کومەلگاو دەروونی‌چینی‌کریکار بگریت و لاوازي یە کانیان نیشان بدە یت. ئە وە بلییت کە بە لین و ریگاچارە غە یرە کومونیستي یە کان لە میژووی کومە لگاو میژووی کریکاران دا زورن بە لام هیچ یە کیکیان وە لامیکی بنە رەتي ی بە پیویستي ی چینی کریکارو کومە لگا بە ئازادی نەداوەتەوە. واتە ئەو کارەی کە کومونیستەکان زیاد دەکاتو توانای‌سیاسيو کومەلایەتی‌کومونیزم دەباتە سەر.

ئەم جورە هەلسوورانانە لەم سالانە نەبوونەتە جي‌سەرەنجی‌سەرەکی‌حزبی‌ئیمە. هەلبەتە هەمووان زور هەلسووراو بوون .هەمووان هەولیان داوە لەریگای‌جیاجیاوە چاکەی‌خویان بگەیەنن بە کومەلگاو بەشە ژیر دەستو ستەم لیچوو و ستەمدیدەکان. بەلام ئیوە کلاوی‌خوتان بکەن بە قازي، چەندە کاری‌راستەوخوی‌کومونیستي، کار وەکو مارکسیستیك لە بزووتنەوە فکري یەکاندا، وەکو سوسیالیستیك لە بزووتنەوە کریکاري یەکاندا، کار وەکو فراکسیونە کومونیستي‌یەکان لە یەکیتي‌یە کریکاري‌یەکاندا، کار وەکو هەرا سازکەرە کومونیستەکان لە شەقامەکانداو ئینسانە کومونیستەکان لە شوینی ژیان و کاردا، ئەمانە چەندە بوونەتە خەسلەتی‌تایبەتمەندی‌ئەم هەلسوورانانە. کاری‌ئیمە زیاتر ئەوە بووە کە "خزمەتي "سیاسي- خەباتکارانە پیشکەش بە تەیفیك لە بزووتنەوەکان بکەین لەبەرامبەر تەیفیك مەسەلەدا، کە هەموویان بەتیکرایي، بەو کارەشەوە کە من باسم کرد، ناکاتە کاری‌راستەوخوی‌کومونیستي.

ئە مە بە لە بە رچاوگرتنی فە زای زال بە سە ر کومە لگاداو بە سە ر هە موو بزووتنەوەی‌سوسیالیستي‌دا، لەروویەکەوە ئەوەندە نەئەکرا خوتی‌لي‌لابدەیت. بەبروای‌من ئەو هیرشە فراوانە ی کە بو سە ر کومونیزم و ئە ندیشە ی مارکسیستی لە ئارادا بوو وە ها رووی‌مەسەلەکەی‌گوري‌بوو کە ئەو رەوتەی‌بیویستایە بي‌لەبەرچاو گرتنی‌هیز هاوسەنگيو

سيیەمیهەلیانمان کەندبوو، یەکسەر بەدووردوردریژیدەکەوتە پییا هەلدانیدیموکراسي. چاو لە بلاوکراوە چەپەکانیجیهان بکەن لەم دەورەیەدا، بزانن چون بەخیراییئەم باسە لەنیویاندا بووە باو کە پیویستە جیگایدیموکراسیلەنیو سوسیالیزمدا بکەینەوە. بەشیهەرە زوریان لەگەل ئەم شەپولەدا رویشتن. بەبروایمن بویە رویشتن چونکە پیشتر لەژیر گوشارداو بەهویمەترەح بوونو موعتەبەر بوونیکومونیزمو مارکسیزم لە ناوەندیسیاسيو زانکوییدا پیوەیپەیوەست ببوون .ئیستا، کە کومونیزمو مارکسیزم بەرەسميو بەئاشکرا کەوتبووە بە پەلامارو خرابووە ژیر مەنگەنەوە ئەوانیش لەو گوشارە رزگار بوونو دەستیان کرد بەوەیکە قسەیخویان بلینو سازیخویان بژەنن. بەشیکیزوریان بەلایئەو ریبازە فکريو سیاسيیانەدا رویشتن کە لەئیستادا بازریان گەرم بوو.

هەموومان شاهیدیئەم دەورەیپەرتەوازەيیيە بووینو هەینو لەنیو خوشماندا دەوریبووە. ئەم کاریگەريیانە هەم ئەبعادیئیجابيیان بووە هەم سلبي. سەربەخوییلە بیرکردنەوەو بریاردانو دوور کەوتنەوە لە قبوول کردنیسافو سادەیبوچوونە رەسميو ئەحکامە بەلگەنەویستەکان پەرەیسەند، لە هەمان کاتدا گەلیك حەقیقەتیسوسیالیستيو شورشگیرانەیگرنگ پشت گویخرا. دانانیئەرکیسیاسیبو خوت وەکو تاکە کەسو بوون بە هەلسووراویپشت بەخو بەستوویئەم یان ئەو بزووتنەوەو دانانیپروژەیشەخسیبو خوت، رەواجیپەیدا کرد، لە هەمان کاتدا فەزایکاریهاوبەش لەژیر چەتریئەخشەو تەرحە هاوبەشە حزبيیەکاندا، هەلسووران وەکو ئەندامیریکخراویكو گوشەیەك لە نەخشەیەکیفراوانتر، لاواز بوو. لە ئاستیکیفراوانتردا ، بە تایبەت بو بەشیکی فراوان لە چەپی ئیران کە پەروەردەی تەقلیدی تەقدیس کردنیدواکەوتوویيميلليخو بوو، ئەم دەورەیە، دەورەیقوولبوونەوە لە تیروانین بو ژیان، بو کومەلگاو بو فەرهەنگ بوو .هەندی کەس بەوە گەیشتن کە لەدەرەوەیدنیایميلليو ولاتيو بزوتنەوەییخویاندا، دنیایەکیفراوانتر بە هەمەچەشني و ئالوزيو دەسکەوتیمەزنەوە وجودیهەیە. ئەم روچوونە فکريیە دەرفەتیبو رەخسا، چونکە لەم دەورەیەدا کونترولو نفوزیبزووتنەوەو تەقلیدە دواکەوتووانەکان لەسەر هەندیك کەس لاچوون.

ئەم دەورەیە لەزور رووەوە بو زور کەس دەورەیبەخودا چوونەوە بوو .نەك "ئیعادە نەزەر خوازيي و ریڤیژینزم"، نەك دوزینەوەی هەندیك مەکتەب بو تەفسیر کردنی بیرو بوچوونەکانیپیشوو لەخزمەتیبەرژەوەنديیە کومەلایەتيیە تایبەتەکاندا، بەلکو دەورەیەکیئیعادە نەزەریفەردي، لە ئەفکارو ئومیدو ئاسوکانیخو، لە میژوویژیانیخو، لە سیستمیبەهاو بیروباروەرەکانیخو. زور کەس لە روانگەیخویانەوە بە ئەنجامیگرنگ گەیشتن. منیش پیم وایە هەندیکەس بەراستیبەئاکامیگرنگ گەیشتن .توانایئینسانەکان ئالوگوریبەسەردا هات. زوریك توانيیان لایەنیئینسانيیسوسیالیزمو ئینساندوستيیقوولیئەو تيبگەن. زور کەس قوولتر لەپەیوەندینیوان سوسیالیزمو ئازاديو خوشگوزەرانیئینسانيتيگەیشتن. زور کەس توانا واقعيیەکانیخویان باشتر ناسيو متمانەیان بەخویان پەیدا کرد .هەندیك لەو ئەحکامە مارکسیستيیانەیکە لە دەورانیجەنگیساردو لەژیر دەسەلاتیتەعلیماتەکانی"کومونیزمي" ئوردوگاییدا، نە بەدروستيو بەروشنیبەیان دەکران، وە نە بەئاسودەییو زەین کراوەيیيەوە گويی بو شل دەکراو نە بەقوولیدەرك دەکرا، لەوانە باسەکانی خودی ئیمە لەمەر

هاوریيان! ئیمە لە یەکیك لە چارەنووسسازترین ساتەوەختەکانی میژووی کومەلگای ئیراندایین. هەمووتان دەزانن حکومەتیك کە لەسەرکار بووە خەریکە بەو رقوبیزارییە گشتییەی کە لەناو خەلکیدا دروستی کردووە هەرەس دینیت .بوشاییەکی سیاسی دیتە ئاراوە. ئەم بوشاییە سیاسییە نابیتە شتیکی روتینیی کومەلگا، نابیتە شتیکی هەمیشەیی، یەکیك پری دەکاتەوە. یەکیك ئەم بوشاییە پردەکاتەوە. حیزبی کومونیستی کریکاری بو یەکەمجارە کە لەبن دەستی سەرکەوتنیکەوە دانیشتووە. بەبروای من دەبی رووی وەرچەخینیو ئەم سەرکەوتنە ببینیتو ئیتر بیر لە رابردووی نەکاتەوە. وە بەبروای من دەبی بروات بو ئەم سەرکەوتنە. بروات بو دەسەلات. بروات دەسەلات بگریت، وە دەتوانین. بەلام کاریکی هەرقلییە هاورییان! کاریکی هەرگیز سادە نییە. جوریکی دیکە لە رابەریی لە ئیمە دەخوازیت، جوریکی دیکە لە هەلسووران لە ئیمە دەخوازیت، جوریکی دیکە لە راگەیاندن لە ئیمە دەخوازیت، جوریکی دیکەی ئینیرژی دەویت، جوریکی دیکەی لە یەکیتی دەویت، کەسانیك کە بیانەوی بچنە کامی ئەم مەهلەکەیەوە جوریکی دیکەیان لە یەکیتی پیویستە. جوریکی دیکەیان لە ئیرادەو بریار دەویت، تکایە هەرکەسیك پیی خوشە ببیتە دارتاش، ببیتە بیناساز، شیعر بلیت، کتیب بنووسیت لییگەری بو دوو سالی دیکە ئەگەر شکستمان خوارد. ئیستا حیزبی کومونیستی کریکاری دەبی وەکو هیزیکی چروپری سیاسی بچیتە ناوجەرگەی کومەلگای ئیرانەوە. دەبی بیگوریت. بەبروای من دەبی ئەم کارە بکاتو دەتوانین بیکەین. ئەو شتەی کە زور مایەی دلخوشییە ئاسوی سەرکەوتنمان نییە. چونکە بەبروای من شانسی سەرکەوتنمان کەمە. ئەو شتەی کە مایەی دلخوشییە ئەوەیە کە بو یەکەمین جار ئیمکانی هەیە. بویەکەمین جار چارەنووسی ئیوەیان داوەتە دەستی خوتان. وە بو یەکەمین جار ئیمە دەتوانین کومەك بەوە بکەین کە خەلکی چارەنووسی خویان بەدەستەوە بگرن. ئەم شانسە، هەرچەندە کە بچووکە بەلام دلخوشکەرە.

وە ئەمە پرسیاریکی بنەرەتییە کە لەبەردەمی ئیمەدایە. پیشتر وتم کە حیزبی کومونیستی کریکاری ریگای گەرانەوەی لەخوی بەستووە. ئەم دیوە ئیتر ناکری بکریتە ناو ئەوقوتووەوە. تەواو بوو. حیزبی کومونیستی کریکاری هاتوتە دەرەوە، خەلکی بینیوویانە، چاوەروانییان لـیی هەیە، رەخنەتان لـیئەگرن، بچنە سەر تەلەفون بزانن لە تارانەوە چی بەحیزب ئەلین. چی لەسەر ئەم کونگرەیە ئەلین؟ دەپرسن دەتانەوی چی بکەن؟ ئیمە لە ئیران چی بکەین؟ بەرنامەتان چییە؟ ئەلتەرنەتیف چییە؟ چ شیعاریك بدەین؟ لەکوی کوببینەوە؟ وەئیمە نابی تەنها وەلامی ئەم پرسیارانە بدەینەوە، دەبی وەلامی ئەوەش بدەینەوە کە ئەگەر خامەنائی بریاری دا بداتە بناگویی خاتەمیدا، چەندیکی پییەچیت بوئەوەی ئیمە شارەکان لەدەستی هەردوکیان دەربینین؟ ئەگەر لە تاران کودەتا بکریتو ببیتە حکومەتیکی عەسکەری، حیزبی کومونیستی کریکاری دەبی ئەمە بەوینەی فیکەی دەستپیکردنی قوناغیکی تازە تیبگات. وە حیزبی کومونیستی کریکاری دەبی حیزبیك بیت کە خروشانی خەلك ریکدەخاتو رابەریی دەکات. چەندیك دەخایەنیت تائیمە خومان بو ئەمە ئامادە ئەکەین؟ حیزب تا چ رادەیەك لە قالبی نەفسیو زەینی ئەنجامدانی ئەم کارەدایە؟ چەندە رابەرایەتی ئیمە توانای ئەمە لەخویدا دەبینی؟ ئەمرو خەلکی توانای ئەمە لە ئیمەدا ئەبینن . ئەمرو ئەگەر خەلکی چوار دانە هیز لە ئیراندا بژمیرن، یەکیکیان حیزبی کومونیستی کریکارییە. دوو سالأو نیو لەمەوبەر کاتیك لە کونگرەی دووەمدا ئیمە ئەمەمان پیشبینی کرد،

لەروانگەی زور کەسەوە بەجدی وەرنەئەگیرا .ئیستا چ کەسیك ئەتوانی گومان لەوەدا بکات کە حیزبی کومونیستی کریکاری چاوو چرای رادیکالیزمی ئیرانە؟ ئیوە سەیر کەن، کومەلگا کومونیزمی خوی پەیدا دەکات. هەر کومونیزمیك کە لەبەردەستی دا بیتو بتوانی پەیدای بکات. لە سەردەمی شلەقاندا کومەلگا پیویستی بە چەپی رادیکالأ هەیە، ئینسانی مەحروم پیویستی بە چەپی رادیکالأ هەیە، ئەمرو ئالایەك ئەبیننو ئەویش حیزبی کومونیستی کریکارییە. خەلکی ئیمەی وەکو کومونیزمی ئەم دەورەیەی ئیران هەلبژاردووە. کەس جگە لە حیزبی کومونیستی کریکاری بەشوین ریکخراوی کومونیستی چەپەوە نییە لە ئیراندا. ئەگەر کومونیزم لە ئیراندا بییەویت خوی ریکبخات بەدوای ئەم حیزبەدا دەگەریت. لە کریکاری کارگەوە تا لاوانی زانکوکانو تا ماموستاو هەموو کەسیك، لەخوی دەپرسیت حیزبی کومونیستی کریکاری لەکوییە؟ چاوەروانیی ئەوەی هەیە کە حیزب ریکی بخات. بەشوین رابەرایەتیو کادرانی حیزبدا دەگەریت. ئەمە بزووتنەوەیەکی سەراسەری، گەورەو زور گەورەترە لەم کومەلە کەسەی کە لیرە دانیشتوون، ئەم بزووتنەوەیە هیزەکانی خوی دەدوزیتەوە، لە دوو سالی رابردوودا ئەو پیشوازییەی کە لە ئیران لەئیمە کراوە، وە رەگدانەوەیەك کە لەئیران بوومانە ئەوەندە سەرسورهینەر بووە کە ئیستا ئیتر بەشیوەیەکی واقعی هیچ کەسیك نیگەرانی دەرەوەی ولاتی بوونی حیزب نییە. پرسیار ئەوەیە کە ریگا بەم هیزانەمان لە ئیران نیشان بدەین. پرسیار ئەوە نییە کەهیزەکانی ئیمە لە ئیران لەکوین، پرسیار ئەوەیە کە هیزەکانی ئیمە لە ئیران نەخشەیان چییە؟ ئیستا دەبی چی بکەن؟ بەرنامەی ئیمە بو ئەوان چییە؟ دەبی چ کاردانەوەیەکیان هەبیت لە بەرامبەر مەسەلە جیاجیاکاندا؟

هاوریبیان لیرەدا من قسەکانم تەواو ئەکەم، بەو ئومیدەی کە کونگرە ئەم ئەرکە میژووییەی دەرك بکات. گوتم ئیمە دەرفەتیکی میژوویی دیاریکراومان بەدەستهیناوە کە رولـی خومان بگیرین. ئەم دەرفەتە ئەروات. بوچوونی خوتان بو سیاسەت لە حیزبە لیبرالەکانەوە وەرمەگرن، لە ئەوروپاوە وەرمەگرن، لە حیزبە دووی خوردادییەکانی ئیرانەوە وەرمەگرن، لە "بیرجیاوازەکان) دگراندیشان)"ی ئیرانەوە وەرمەگرن. کومونیزمی رادیکالأ لە یەك فرسەتیکی دیاریکراودا دەتوانی سەربکەویت. ئەم شانسە بو یەکەمین جار لەماوەی سەدەیەکدا لەئیران هاتوتە ئاراوە، هاوریبیان ئەم شانسە تەنها بو ئەوە نییە کە ئیمە لە ئیران کاریك بکەین، ئەگەر ئیمە حیزبی کومونیستی کریکاریی ئیران بکەینە حیزبیکی نزیکە دەسەلات، ئەگەر حیزبی کومونیستی کریکاری حیزبیك بیت کە لە روانگەی خەلکەوە دەبی دەولەتی بەدەستەوە بیتو دەتوانیت دەولەتی بەدەستەوە بیتو ئەم پروسەیە دەستی پیکردبیت، ئەو کاتە ئیمە دنیا دەگورین، ئیمە دنیا دەگورین. تەمەنیك لە مشتومری تیوریو دیفاع لە مارکسیزم بو ئەوە بوو کە کاتیك دەگەینە ئەم لەحزە میژووییەی ئیستا، ئیتر شمشیری خومان لەدەستماندا بیت. ئیستا کاتی ئەوە نییە کە بگەرینە دواوەو شتیك دروست بکەین. کاتی ئەوە نەماوە تو برویت شتیك دروست بکەیت. دەبی بە چەکیك کە دروستت کردووە بچیتە مەیدانەوەو ئیمە ئەم چەکەمان لە بیستوچەند سالدا دروست کردووە.

من ئومیدەوارم کونگرە ئەم رولەی خوی دەرك بکاتو لەمەش زیاتر ئومیدەوارم کە دوای کونگرە ئەم رولەی خومان دەرك بکەین. هاوریبیان! لەشیوە هەلسوورانی ئیمەدا، لە حیزبە

هاتنە سە رکاری گورباتشوف، بکات. بە هاتنە سە رکاری گورباتشوف و باسی پروسترویکا دەورانیپووکانەوەیئەم قوتبە دەستیپيکرد. هەر لیرەدا دیار بوو، وە ئیمەش لەروژیخویدا پیشبینيمان کرد، کە مارکسیزم بەرەو ئەوە دەروات کە بکەویتە ژیر مەنگەنەوەو تەریك بکەویتەوە. بە پووکانەوەیسوڤیت، مارکسیزمیواقعيو رەخنەگریسوڤیتیش بەهەرحال بو ماوەیەك لە مەرکەزیگورەپانیخەباتیفکريو سیاسیدەکەویتە لاوەو ئەمە ئەو رووداوە بوو کە لەدەورانیلیلیپاش کوتاييهاتنیجەنگیساردا بەکردەوە قەوما. ئەو شتەیکە من ئەمرو خەریکم دەیلیم ئەوەیە کە کەشوهەوا بو هەلسوورانیکومونیستەکان سەرلەنویلەبار ئەبیتەوە. گومان لە وە دا نی یە کە خوهە لنانە دژی کومونیستي یە کانی قسە وە شینە کانی بورژوازي و هەراوهوریایکوتاییکومونیزم تەنانەت ئەگەر نیشتبیتیشەوە، بەهەرحال هەرگیز تەواو نەبووەو هیچ کاتیکیش تەواو نابي. بە لام واقعییە تیکیزور بەرچاو ئەوەیە کە ئەمرو هەلومەرج بوئەوەیکە کومونیستەکان پيبنینە مەیدان، قسەیخویان بکەنو هیز کوبکەنەوە بەتەواویلە ٨-١٠ سالیرابردوو لەبارترە. ئەو دەورەیە، دەورەیپاشەکشەو ئاوابوونیچەپگەراییبوو و ئەمرو دەورەیسەر هەلدانو پیشرەویسەرلەنويیئەوە.

ریگە م بدە ن بە کورتی بچمە سە ر کاریگە ري یە کانی ئە م دە ورە یە لە سە ر چە پ و بەتایبەتیرەوتیخومانو قسەکانم بەم باسە کوتاییپيبهینم .دەورەیلیليو سەرگەرداني، مەرج نيیە هەمیشە دەروەیتەسلیم بوونو رکود بیت. لەواقعدا لەزوربەیکاتەکاندا بەپیچەوانەوەیە. ئەم دەورانانە، دەورەیسست بوونەوەیکوتەکان، باوەرەکان، تەقلیدەکان، وە ئەو کونترولە تەقلیديیانەیە کە ژیانو پراتیکیئینسانەکان لەقالب دەدەن .دەورەکانیلیليو قەیران لە کومەلگادا بەگشتیئەو دەورانەن کە کەسەکان تیایاندا هەست بە دەست ئاوەلاییيەکیزیاتر دەکەن، تەقلیدو دەزگاو حزبو بزووتنەوە جيکەوتووەکان کەمتر قورساییدەکەنە سەر زەینیئینسانەکانو هەربویە ئینسان هەست بە دەست ئاوەلاییو سەربەخوییيەکیمەعنەويو عەمەلیزیاتر دەکات. بەشیك لە بەرچاوترین داهینانەکان لە مەیدانە جیا جیاکاندا لە دەورەیلەم چەشنەدا سەریان هەلداوە. کاتیك تەقلیدیرەسميي، جا لەهەر قەلەمرەویکدا بیت، بيئیعتبار دەبیتو دەچیتە ژیر پرسیارەوەو وەلامە رەسمييەکانو حەقیقەتە بەلگەنەویستەکان دەچنە ژیر پرسیارەوە، کاتیك ئەوە دەسەلمیت کە نورمەکانیپیشوو کاراييو خاسییەتو هەربەم پيیە ئیعتباریخویان لەدەست داوە، بواریداهینانو تویژینەوەو رەخنە فەراهەم دەبیت.

هەلبەتە ئاکامیئەم کوششانە مەرج نيیە هەمیشە رەسەنو پیشکەوتنخوازانە بیت. لەم دەورەیەدا ئەم پروسەیە لەنیو چەپدا لەئاستیملیونيدا روویدا. گەلیکیان رویشتن نەك تەنها دوگمەکان بە لکو ئامانجە کانی پیشووی خوشیان بدە نە بە ر رە خنە ، نە تە ها بە کلیشە کان بە لکو بە ئامانجی شورشگیرانە ی خوشیان پي بکە نن و نە تە نها لە بیروباوە ر، بە لکو لە دلپاکيیتائیستایخویان بکەونە گومانەوە. لەنیو چەپیئیرانو لەنیو خودیئیمەشدا زوریك وایان کرد. زوریك، زوربەیئەوان، لەدریژەیبیرکردنەوەو گومانەکانیخویاندا نەگەرانەوە بو هیچ جورە چە پ گە رایي یە ك و بوون بە کە شف کە رانی تازە بە دە وان گەیشتوویمەزایاکانیکومەلگایسەرمایەداري .مایکروفونیان دەخستە بەردەمیهەرکەسیك، لە وانە کە سانیك کە تە نانە ت خودی خومان بە زە حمە ت لە سوسیالیزمی دیهاتي و جیهان

نەتەنها خەبەریك لە شكوفایی‌جیهانیی‌دیموكراسی‌پەرلەمانی‌نەبوو، بەلكو رژیمە كونەكان لەسەر كارن‌و تەنانەت لەجاران زیاتر هەست بە ئاسوودەیی‌دەكەن. خەلكی‌لە ولاتانی‌دواكەوتوودا لەوە گەیشتن كە خەبەریك لەم شتانە نی‌یەو بریار نی‌یە رووداویكی‌تایبەتی‌بەلوتفی"سیستمی‌نوي" بقەومي. ئەگەر كەسیك ئازادی‌دەویت، ئەوا دەبیت هەروەكو رابردوو خوی‌خەمی‌خوی‌بخوات. وە ئەمە پیچەوانەی‌ئەو كەش‌و هەوایەیە كە لەسەرەتای‌ئەم دەورەیەدا هەبوو .بیرتانە كە چون روشنبیرانی‌ئەم ولاتانە كاسە بەدەست ریزیان گرتبوو تا بەشە دیموكراسی‌خویان لە ئەمریكاو دەسەلاتە غەربي‌یەكان وەربگرن. بەلام ئیستا، جاریكی‌تر ئەوە دەركەوتووە كە ئەوە هیزو بزووتنەوە كومەلایەتي‌یەكانن كە چارەنووسی‌كومەلگاكان دیاری‌دەكەن. هەلقون هەلقون‌و شیعارە سووك‌و بي‌ناوەروكەكانی‌سەرەتای‌ئەم دەورەیە ئیستا كەم رەنگتربوونەتەوەو لەبری‌ئەمە تامە زرویی بو بیستنی بە رنامە و سیاسە تە كانی هیزە كومە لایە تي یە كان زیاتر بووە . ئاوردانەوەی‌خەلكی‌لە سیاسەت زیاترو هوشیارانەتر بووە. میولە سیاسي‌یەكان‌و كیشمەكیشە سیاسي‌یەكان بەشیوەیەكی‌پوختەتر بەیان دەكرین.

هیرشی‌بالی‌راست لە سالانی‌هەشتاكاندا بهیننەوە یادتان، ئەو فەرد گەرایي‌یە فراوانە، ئەو كاریریزمە، ئەو بەسووك تەماشاكردنە ی بە رژەوەندی‌گشتي‌و ئینساندوستي‌و دواتریش ئەو هەراوهوریاو جەژن گرتنە تەبلیغي‌و گالتەجاري‌یە عەقیدەتي‌یەی‌سەرەتای‌ئەم دەورەی‌لیلي‌یە بهیننەوە یادتان‌و لەگەل ئەمرودا بەراوردی‌بكەن، ئەبینن كە نەتەنها وەرچەرخانی‌گەورە لەچاو سەرەتای‌ئەم دەورەیە ی‌دوایي‌دا لەئارادایە، بەلكو خەلكی‌خەریكن هەندیك جار تەنانەت وەلامی‌راستگەرایی‌بي‌ئەندازەی‌سالانی‌هەشتاكان دەدەنەوە.

بەهەرحال ئەمە ئیستنتاجی‌منەو ئیلزامەن نامەوی‌حوكمیكی‌تیئوریكی‌قورس‌و خەست لەبارەی‌ئەم قوناغ بەندي‌یەوە دەر بكەم. رەنگە بوچوونی‌هاوري‌یانیكی‌تر جیاوازی‌هەبیت. بەلام بەهەرحال هەلسەنگاندنی‌من ئەوەیە كە ئیمە لە دەورەی‌لیلی‌پاش هەرەسهینانی‌بلوكی‌روژهەلات هاتووینەتە دەرو زە مینە بو كاری هیزە سیاسي یە كان روتیني تر بووە تە وە .بە تایبە تی دە كری ئە وە بەروشنی‌ببینری‌كە دیسانەوە لایەنگري‌كردن لە دیدیكی‌ئینساني‌و سكالاكردن لە كومەلگای‌ئیستا لە دیدگایەكی‌ئینساني، وە هەندی‌جار تەنانەت سوسیالیستي‌یەوە، خەریكە مەیدان پەیدا دەكات‌و دە بیتە مایە ی ئیعتبار بو كە سە كان. ئە مە نە تە نها لە جیهانی سیاسە تدا بە لكو لە مەیدانی‌ژیانی‌فەرهەنگي‌و هونەریی‌یەك دووسالی‌دواییشدا دەكری‌بەدی‌بكریت. بەبروای‌من كاتی هیرشی سە رلە نوي ی ماركسیستی هاتووە تە وە و كومونیستە كان دە توانن بە قە وارە ی واقعی خویانە وە بینە پیشە وە .دە ورە ی پاشە كشە ی ماركسیزم و تە ریك كەوتنەوەی‌ماركسیستەكان بەكوتایی‌هاتنی‌جەنگی‌سارد دەستی‌پي‌نەكرد، بەلكو دەگەریتەوە بو چەندین سال بەرلە ئەو. لەم نیوەدا ئالوگورەكانی‌سوڤیت چارەنووس ساز بوو، نەك بەو مانایە ی كە سوڤیت مە لبە ندی ماركسیزم و كومونیزم بوو، بە لكو لە بە ر ئە وە ی كە وجودی‌قوتبیكی‌بەهیز لەئاستی‌جیهانیدا كە ئیدعای‌كومونیزمی‌دەكرد، هەرچەندە درویین، جیگاو شوینیكی گرنگی لە مە یدانی سیاسي و فكري دا دە بە خشي یە ماركسیست و رە خنە گرە ماركسیستي‌یەكانی‌سوڤیتیش، وە ئەمە سەرنجی‌هەموولایەكی‌لەسەر ئەوان متمركز دەكرد. كەس نە یدە توانی حاشا لە ركودی ئابووري و جمودی كومە لایە تی كوتایی دە ورانی بریجنیف تا

كومونیستەكانو بەتایبەتی ئیمەدا، رابەرایەتیو كادر كومەلیك مەقولاتی چارەنووسسازن، میحوەرین. ئەوەی كە ئەم بزووتنەوەیە چی ئەكات بەوەوە بەستراوەتەوە كە رابەرییو كادرەكانی خەریكن چی ئەكەن .چونكە ئیمە ئەزانین كە چینی كریكارو خەلك بەگشتی پەیرەوی لە حیزبی شورشگیری خویان ئەكەن. چونكە ئەزانین قیافەو شكلی هەر بزووتنەوەیەك وەكو رابەرییو كادرەكانی لیدیت. سەرئەنجام توپ لە ساحەی ئیمەدایە. ئیمەین، ئیمە لیرەو ژمارەیەكی زور لەدەرەوەی ئیرە، كە رابەرانو كادرانی ئەم بزووتنەوەیە پیك ئەهینینو ئەوە ئیمەین كەدەبی بریاری خومان بدەینو من پیم وایە ئەمە نەبەردیكە كە لیرەدا لەبەردەم حیزبی كومونیستی كریكاری دایە .هەروەك پیشتر گوتم دواتر دەچینە سەر تاك تاكی ئەم باسانە، بەتایبەت باسی جیوشوینی تایبەتیی حیزبی كومونیستی كریكاری، من لەویدا نورەیەك لەسەر ئەو بریارنامەیە قسە ئەكەم. ئومیدەوارم كونگرە بەم ئاراستەیەدا بروات .ئومیدەوارم بتوانین بە شیوەیەكی حیرفەیی بچین بەشوین مەسەلە میحوەرییەكاندا. بتوانین سەرنجی كونگرە بو ئەو ئەركانە رابكیشین كە هەیەتیو وە سەرنجی بو رینوینییەك رابكیشین كە لەمەودوا بە حیزبی دەدات .

هاورییان! دژوارییەكان لەدوای ئەم كونگرەیەوە دەست پیدەكەن، ئەگەر ئەم كونگرەیە ریگایەكی راستی نیشان دابیت، ریچكەكەی دیاری كردبیت، كاری ئیمە ئاسان دەكات. بەلام بەراستی دژواریی كارەكە لەدوای ئەم كونگرەوەیەو من سەرنجی هەمووتانی بو رائەكیشم. زور سوپاستان ئەكەم. (چەپلەی دوورودریژی ئامادەبووان).

لەکۆتایی دەورەیەکدا

دەقی وتەی مەنسور حیکمەت لەکۆبوونەوەی ئیفتتاحیەی کۆنگرەی یەکەمی

حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئیراندا

سالی 1994

باسەکەی‌من لەسەر جیگاوشوینی‌تایبەتي‌ی‌برگەیەکە کە ئەم کونگرەیەی‌تیادا بەرپا دەکریت. پیم
وایـە چ لـە رووی رە وتـی هـە لـومـە رجـی بـابـە تـی لـە ئـاسـتـی جـیـهـانـي داو
چلەرووی‌ئالوگوری‌دەرووني‌ی‌چەپەوە، وە تەنانەت لەرووی‌رەوتی‌حەرەکەتی‌حزبی‌خوشمانەوە،
ئیمە کوتایی‌قوناغیك‌و کوتایی‌دەورەیەکی‌لیل تي‌دەپەرینین. گەیشتنی‌هەموو ئەم پروسە جیاوازانە
بە خالی‌وەرچەرخانی‌چارەنووس ساز لەم برگە تـایـبـەتـەدا، لـەبـنـەرەتدا بـەریکـەوت نـي یـە،
هەرچەندە لە هەندی‌جوزئییاتدا دەتوانی‌وابي. ئەو قوناغەی‌کە خـەریکـە تـەواو دەبـي، لایـەن‌و
ئەبعادی‌جیاجیای‌هەیەو من دەمەوی‌سەرنجی‌کونگرە بو ئەم تایبەتمەندي‌یەی‌ئەم دەورەیەی‌ئیستـاو
لایەنە گرنگەکانی‌رابکیشم‌و تەئکید لەسەر ئەو ئەنجامانە بکەم کە بەبروای‌من دەبـی‌لـەم جیـگـاو
شوینەوە وەربگیریت.
لەماوەی‌ئەم چەند سالەی‌رابردوودا ئیمە شاهیدی‌زنجیرەیەك ئالوگور بووین کە گرنگترین
ئالوگورەکانی‌سەرتاپای‌سەدەی‌بیستەمیان پیك دەهینا. ئەم دەورەیە، کە بە زاراوەی‌وەك
دەورانی‌پاش جەنگی‌سارد، دەروانی‌داروخانی‌بلوکی‌روژهەلات، مەرگی‌کومونیزم، دەست
پي‌کردنی‌نەزمی‌نوي‌ی جیهاني و...تاد قسەی‌لـی‌ئەکریت، لەرووی‌گرنگي‌و چارەنووس
سازي‌یەکەیەوە لە میژووی‌کومەلگای هاوچەرخدا، هاوتای‌دوو جەنگی‌جیهانی‌وەیان
شورشی‌ئوکتوبەرە. لەرووی‌سیاسي‌یەوە، لەرووی‌ئابووري‌یەوە، لەرووی‌ئەو ئالوگورە
ئایدولوژي‌یەوە کە بەسەر کومەلگایدا هیناوە، لەرووی‌کاریگەري‌یەکەوە کە لەسەر
جیهانبینی ئینسانەکان و تیروانینی ئەوان بو فەلسەفەی‌ژیان دایناوە، وەسەرئەنجام
لەرووی‌تیکوشان‌و کاریگەري‌یەك کەلەسەر کومونیستەکان‌و چەپی‌دانا، ئەم دەورەیە
لەرادەبەردەر میژوویي‌و چارەنووس ساز بووە.
هەلبەتە ئەوەی‌کە ئیمە بووینە شاهیدی‌دەورەیەکی‌وا چارەنووس ساز هونەری‌خومان نەبوو.
بەلام شتیك هونەری‌ئیمە بووەو من دەمەوی‌بەرلە هەرشتیك سەرنجی‌کونگرەی‌بو رابکیشم.
ئەم دەورەی ئالوگورە گەلیك قورباني‌ی هەبوو. لەشیوەی‌بزووتنەوە جیاجیاکان، ئامانجە
جیاجیاکان‌و ئەو ئاسویانەی‌کە لەدەست دران، بەلام ئیمە لەنیو ئەم قورباني‌یانەدا نەبووین. ئەمە

"سەرکەوتنی شارستانیتی روژئاوا"و... تاد، کە لە زمانی میدیاو سیاسەتمەدارو
قسەکەرانی‌بورژوازي‌یەوە وەکو ناوەروکی‌دەورەی‌تازە نیشان دەدران‌و لەسەرتاپای‌ئەم ماوەیەدا
بەسەر سەری‌کومەلگاوە دەسورانەوە، بـي‌ئەوەی‌سەرەنجام بنیشنەوە، یەك لەدوای‌یەك خرانە
لاوە. ئیستاکە نەتەنها قسەیان لەسەر کوتایی‌هاتنی‌کومونیزم نـي‌یە، بەلکو قسەیان لەسەر ئەوەیە
کە چي‌بکەن لەو" کومونیستە پیشووانە"ی‌کە ناوی‌خویان گوریووەو ئیستاکە یەك لەدوای‌یەك
خەریکن دینەوە سەرکار. لەبارەی‌مودیلی‌ئابووری‌بازاری‌ئازادیشەوە هەر وایە. ئەوە راستە کە
مودیلی ئابووری دەولەتیی شکستی خوارد، بەلام هیرشی بالی راست بوسەر کونترول و
دەخالەتی‌دەولەتیی‌ئەوەندە فراوان بوو کە ئەمرو ئیتر رووبەرووی‌شەپولیك لەگەرانەوە
بووەتەوەو لەهەندیك شوین لەژیر گوشاری‌خەلکداو لەهەندی‌شوینی‌تریش بەهوی‌ئەوەوە کە ئەو
مەترسي‌یە لەئارادایە کە بەتەواوی‌شیرازەی‌کاروباری‌ئابووری‌لەزوربەی‌ولاتەکان تیك بچیت‌و
ئاکامیکی‌سیاسی‌ئالوز پەیدا بکات، هەندی‌بالی‌جیاجیا لەخودی‌بورژوازي‌ی "سەرکەوتوو"
بوونەتە لایەنگری پیادە کردنی کونترولی دەولەتیي. سوسیال دیموکراسی سەری لە
قاوغەکەی‌خوی‌دەرهیناوە. ئەویش تەنهاو ریك بەو بەلینەی‌کە وەکو بالی‌راست توندرەوی‌ناکات.
ئەم بەلینی‌میانەرەوي‌یە، تیکرای‌ناوەروکی‌سیاسي‌و بەرنامەی‌سوسیال دیموکراسی‌ئەمرو پیك
دەهیني. نە مودیلیکی‌لە حکومەت بەدەستەوە داوەو نە لە ئابووري. لەگەل هەموو ئەمانەشدا هەر
ئەم بەلینی میانەرەوي‌یە، بەلینی ئەوەی کە لە پیناوی خزمەتکردنی بازاردا
شمشیری‌لەخوی‌نەبەستووە، ئایندەی‌سیاسی‌ئەم رەوتەی‌لەزوریك لە ولاتەکاندا روشنتر
کردووەتەوە.
ئەم دەورەی‌لیلي‌یە بەبروای‌من بەپلەی‌یەکەم لەو رووەوە کوتایی‌پي‌هاتووە کە تەپ‌وتوزە
ئەوەلي‌یەکە نیشتووەتەوەو هەندیك هیزی‌کلاسیك تر هاتوونەتە مەیدان. هەر ئەو حەقیقەتەی‌کە
لەزوریك لە ولاتانی‌بلوکی‌روژهەلاتی‌پیشوو سەرلەنوی‌ریفورمیستەکان دەنگ دیننەوە، وە لە
روژئاواشدا خەلکی‌زیاتر بەرەو ئەوە ئەرون کە دەنگ بە سەنتەر بدەن‌و زیاتر دەور بە سوسیال
دیموکراسی‌بدەن، ئەو واقعییەتەی‌کە بالی‌راستی‌نوي، کە نووکی‌تیژی هیرشی‌روژئاوای‌پیك
دەهینا لە قوناغەکانی‌کوتایی‌جەنگی‌ساردا، ئیستا بەکردەوە لە مەیدان کراوەتە دەرەوەو بەرەو
پووکانەوە ئەروات، نیشانەری‌نیشتنەوەی‌گەردو خول‌و دەرکەوتنی‌مودیلە کونترەکانە لە
گورەپانی سیاسی‌کومەلگادا. خواست‌و دەرك‌و رەفتاری‌سیاسی‌خەلکی‌خەریکە بەمانایەك
"ئەقلاني"ترو لەرابردوو نزیکتر دەبیتەوە. ئەو هیزانەش کە پي‌یان ناوەتە مەیدان هیز
گەلیکی کلاسیك ترن. چەپەکان، کومونیستەکان، لیبرالەکان، سوسیال دیموکراتەکان،
فاشیستەکان‌و ...تاد سەرلەنوی‌دینە ریزی‌پیشەوە. ئەو هەرج‌و مەرج‌و بي‌شکلي‌یە خەریکە تەواو
دەبیت.
لەئاستی‌جیهانیشدا ئاشکرا بووە کە بریار نـي‌یە هەموو ولاتەکان پەرلەمانیان هەبیت. ئەمە رەنگە
ببیتە مایەی‌سەرئیشە. ژەنەرالە سەرکوتگەرو مەلا کونەپەرستەکانیش دەکری‌ببن‌و هەروا
لەسەرکار بمیننەوە .ئەمە قسەی‌ئەمروی‌بورژوازي‌یە. لە موحاسەباتەکانی‌ئەمرویاندا وادیارە
سەقامگیري و خولادان لەو کیشمەکیشانەی کە کونترول ناکرین و خولادان لە
شیواندنی‌بي‌بەرنامەی‌ئەم هەلومەرجەی‌کەهەیە لە هەر فاکتەریکی‌تر گرنگترە. لە ئەنجامدا

ئابووريیەکانیشیدەچیتە ژیر پرسیارەوە. ریك ئەمە رووي‌دا. راستو چەپیئەم کومەلگایە درا بەسەر یەکدا .مەحفەلەکانی "راستیتازە"یدەورانیپیشوو، کە نوکەرایەتیبانکیجیهانيو سندوقی نیونەتەوەییدراویان دەکرد، لەم دەورەیەدا لەترسیتیکەولیکەیکومەلایەتیلە ولاتە جیاجیاکانداو پە رە سە ندنی ناسیونالیزمی قە ومي ، وایان لـي هات کە ئاهیان بو نە بوونی بالیکی چە پی بورژوایی کاریگە ر هە لدە کیشا. لە بە رامبە ریشدا بە شیکی زور لە چەپەکانیدوینی، لەسەر گرتنەبەریسیاسەتیراسترەوانە پیشبرکي‌ییەکتریان دەکرد. پیشتر وا بریار بوو ئەوروپا بەرەو یەکیتیبرروات، بەلام پاش ئەم ئالوگورانە، ئاشکرا بوو کە نەتەنها خەبەریك لە یەکبوونیزیاتر ني‌یە، بەلکو کەلینیقوول دەکەویتە نیوانیانەوە. ئەمرو تەنانەت لە سە ر دیاریکردنی سە روکیك بو کومیسیونی ئە وروپا کیشمە کیشیکی توند لە ئارادایە . دراویهاوبەش ئەوە هیچ، تەنانەت ئەو میکانیزمە دراوي‌یە هاوبەشەش کە هەبوو دەشیویت. هەر ئەم تەرحییەکیتیئەوروپایە بو نموونە، هیوەختیك بوو کە قوتب بەندییروژهەلاتو روژئاوا بەسەر جیهاندا حاکم بوو .ئەمرو رووی‌مەسەلەکە لەبنەرەتەوە گوراوەو تیکرایئەم تە رحە خە ریکە دە ستخوشی قە یران دە بیت. تە نانە ت یە ك ئایدولوگیکی موعتە بە رو مەحفەلیکیفکرییبەنفوزیان ني‌یە کە نیشانیکەسیکیبدەن. قەرار بوو بازار ببیتە دەرمانیهەموو مەسەلەو گرفتەکان، بەلام ئەمرو سەروگویلاك کوتانیبازار سەرلەنویخەریکە لە ولاتە جیاجیاکان دەبیتە مودیروژ. ئەمرو لە زوربەیولاتاندا ئەو بالانە خەریکن دەنگ دەهینن کە بەلینیتە عدیل کردنیمیکانیزمە بي‌حەدومەرزەکانیبازار دەدەن. خودیروژئاوايي‌یەکان لە رووسیادا پشتی بالی لایە نگری بازاری ئازادیان بە رداو بە ئاسودە يي یە وە خویان لە گە ل سیاسە تە کانی بالە معتدل ترە کاندا ریك خست. لە یە ك قسە دا بوچون و پیشبینيیەکانیبورژوازیبەدرو دەرچوو. ئەوەیبەواقعیهاتە دي، وە ئیمە لەروژیخویدا پە نجە مان خستبووە سە ر، پە راکە ندە یي ، بوشایی ئایدولوژیکي ، بوشایی مە عنە وي و سەرلـيشیواوییبزووتنەوەو حەرەکەتە حزبي‌یە سەرەکي‌یەکانیخودیبورژوازیبوو. ئیتالیا تەنها نموونەیەکیئەمەیە. جەنگ لەیوگسلافیایجەرگەیئەوروپا نموونەیەکیترە. دنیاکەیئەوانو سیمایواقعيیدنیایپاش جەنگیسارد ئەمەیە کە ئەیبینین .تایبەتمەندییسەرەکیئەم دەورەیە هەرجومەرج بوو. ئەم دەورەیە، دەورەیسەرکەوتنیئەم یان ئەو ریبازیبورژوایینەبوو. دەورەیلیليو لاموبالاتيو ناروشنیبوو. چوارچیوە کونەکان شکان، مەبدەئیپیشوو ترو بوو، کەشوهەوا ئاوەلا بوو، لەم کەشوهەوایەدا هیزە کومەلایەتي‌یەکان دەستیان دایە خەبات لەدژییەکتر. لەم کەشو هەوایەدا هەرکەسەو ئالایخویبەرز دەکاتەوەو سازیخویئەژەنـيو بو سەرکەوتنو پیشرەویخویهەول دەدات.

لیرەدا بواریقسەکردن لەسەر ئاکامە ئابووريو کومەلایەتيو سیاسيو فکري‌یەکانیئەم دەورەیلیلي‌یە ني‌یە. ئەوەیدەمەویلیرەدا تەئکیدیلەسەر بکەم ئەوەیە کە ئیستا ئیتر قوناغییەکەمیئەم دەورەیە تەواو بووە. ئەوە دەرکەوتووە کە ئەو ئاسویەیکە بورژوازیلە تەبلیغاتەکانیخویلەسەرەتایئەم دەروەیەدا دەیخستە بەردەم دنیا پووچ بوو. مەفاهیمو فورمولە سە رە کي یە کانی وە ك "کوتایی کومونیزم"،" بازاری ئازاد"، سە رکە وتنی "دیموکراسي "، "کوتایی هاتنی دیکتاتوري یە کان"،" ئاشتی جیهانیي "، "دنیای تاکە زلهیزیي "،

دەورەیەك بوو کە تیایدا کوتاییهاتنیکومونیزمیان راگەیاند. ئەگەر ٨٠ لەسەدیئەم ئیدعایەش درو بووبیت، بە هە رحال ٢٠ لە سە دی نیشانده ری واقعییە تیکی بابە تي یە ، ئەویش تە ریك کەوتنەوەیچەپ، وە چەپیمارکسیست بوو لە کومەلگادا. ئەمە واقعییەتیك بوو. خودیئیمە لە چەندین سال بەرلەئیستاوە، لە کونگرە ی سي یە می حزبی کومونیستی ئیرانەوە، وە تە نانە ت بە مانایە کی گشتي تر لە کونگرە ی دووە مي یە وە، چووین بە پیشوازی ئە م واقعییە تە وە. ئە م پاشە روژە مان بینی بوو، پووکانە وە ی ئە م چە پە مان پیشبینی کردبوو و لە بە رامبە ریدا کومونیزمیکریکاریمان وەکو ئەلتەرنەتیف خستبووە روو. لەم دەورەیەدا نەتەنها بزووتنەوە چەپو کومونیستەکان کەوتنە ژیر مەنگەنەوە، بەلکو بەگشتیئامانجە یەکسانیخوازەکان، ئازادیخوازە کان، خودی خوشبینی بە زاتی ئینساني ي ، ئومیدی ئە وە ی کە کومە لگا دەتوانیبەئاراستەیباشتر بووندا برواتا، وە تەنانەت هەر جیهانبینيو تیروانینیکیفەلسەفیکە بە هەر شیوەیەك ئینسان بە عونسریکیکاریگەر لە ژیانیخویدا پیناسە بکات، هەموو ئەمانە پاشە کشە یان پي کرا. لە بە رامبە ردا، دە ورە یە ك لە نائومیدي ، سە رلیشیواوي ، وە بەدبینيیسەبارەت بە ئایندەیئینسانو ریرەویکومەلگایئینسانیدەستیپي‌کرد. لەم دەورەیەدا شاهیدیپەرتاب بوونیژمارەیەکیزور، ژمارەیەکیبي‌شومار، لەو ئینسانانە بووین کە لە دەورەیپیشوودا خویان بە پیشکەوتنخواز، ئازادیخواز، یەکسانیخواز، ئیجابيو سودمەند پیناسە دەکرد. ئیمە شاهیدیقوربانیبوونیئەمانە بووین. شاهیدیئەوە بووین کە ژمارەیەکیزور بەو ئەنجامە گەیشتن کە هیچ شتیك سودیني‌یە، تەنانەت بوونە کورسیخەلکانیترو لەدوایئەوانەوە وتیان ئە مە "کوتایی میژوو"ە ، دنیا هە ر ئە مە یە و ئیتر هە روا دە مینیتە وە . فورمولبەندییجوراوجور سەبارەت بەوەیکە دنیا هەر ئەمەیەو دەبیلەگەلیبسازیین، لە هەموو دەلاقەکانیکومەلگاوە، لەجیهانیهونەرەوە تا سیاسەتو تیوريو ئایدولوژیسەریان دەرهینا. ئە نجامیکی بە روالە ت حاشاهە لنە گر کە بە دە ستە وە دراو حوکمیك کە وە کو بیروکە یە کی سە رکە وتوو راگە یە نرا ئە مە بوو کە ئە وە کومە لگای سە رمایە داري یە کە سەرکەوتووە، ئیتر ئەمە بەشیئینسانە، ئەمە دیموکراسي‌یە (هەر ئەمەیکە دەیبینن نەك بیروکەکانیسەدەینوزدەهەم)، ئەمە هەلومەرجیکارو گوزەرانە، زاهیرو باتنیجیهان هەر ئەمەیەو ئینسانەکان دەبیخویانیلەگەل بسازینن. ئەم خوسازانەش هەرکەسە دەبیلەخەلوەتگەو تە نهایی خویدا ئە نجامی بدات چونکە ئە تومیزە بوونی تە واوی ئینسانە کانیش تایبەتمەندي‌یەکیتریئەم دەورەیە بوو: دەستوپیبەستراويو تەسلیم بوونیتەواویفەرد لەبەرامبەر ئەو رووداوانەیکە بەسەریدەهات، لە سەیرکردنیهەموو روژەیکوشتاریخەلك لەئاستیدەیان هەزار کەسي لە روژیکدا وە ئەوەیکە کاریکت لەدەست نایەت، تا ئەوەیکە معلوم ني یە هە ر سبە ینی چی بە سە ر کارو سە عاتی کارو کري کە ی خوتدا دیت وە یان چارەنووسیمافیزیندوو مانەوەت یان مافیچوونە مەدرەسە چیبەسەر دیت. ئەم تەمومژە ئاسمانیجیهانیداگرت.

بەبروایمن ئیمە قوناغییەکەمیئەم دەورەیەمان تي‌پەراندووە، دواتر روونیدەکەمەوە چونو بوچي. بەلام ئەوەیکە ئیمە سەرەرایهەموو شتیك دەبیلەم دەورەیەدا شانازیپیوە بکەین، ئەوەیە کە ئیمە نەتەنها لەریزیقوربانیانیئەم دەورەیەدا نەبووین، بەلکو لەو چەند دانە رووداوە

ئیجابیيانە بووین كە لەم دەورەیەدا لەجیهاندا روویان دەدا. لەبەرامبەر ئایندەیەكیتاریكدا كە بورژوازیبەكردەوە سەرباریهەمو وەعدەو بەلینەكانیدەیخستە بەردەم ملیونەها ئینسان، ئیمە یەكیك بووین لەو چەند رایەلانەی كە كومەلگایان بە رابردوویەكی ئومیدبەخش، بەخەباتیحەقخوازانەیرابردوو و ئەو ئاسو ئینسانيیە فراوانانەیكە لە دەیان سال پیشترەوە ئینسان چاویتیبریبوو پەیوەست دەهیشتەوە. ئەگەر ئیمەومانان لەم تەسویرە بكەنە دەرەوە، ئیمەو ئەو ئینسانو رەوتانەیچەشنیئیمە كە وەك هەمیشە پيیان داگرتو وتیان نەخیر، ئازادیمانای هەیە، یەكسانیئینسانەكان مانای هەیە، بزووتنەوەیچینیكریكار مانای هەیە، ئەوكاتە ئەم دەورەیە دەبووە دابرانیكیبنەرەتيیلەمیژوویجیهاندا. وەكو شەریكیئەتومیكە شارستانیتیدوایئەو دەبیلەسەرەتاوە دەست پیبكاتەوە. بەلام كەسانیكو ئینسان گەلیك هەبوون كە مقاوەمەتیان كردو هەولیان دا ئاراستەیجیهان لەم وەزعە چەپەلو ئایندە چەپەلترەیكە بەلینیان دەدا بەلایرابردوویدا وەرچەرخینو وەبیریبهیننەوە كە پیشتر هیواو ئامانجیك هەبووە، مەبادئیك هەبووە، كومەلیك پیشرەوی هەبووە، ماركسیك هەبووە، ئامانجیكیسوسیالیستیهەبووە، بیمەیەكیبیكاریهەبووە، حقوقیكیمەدەنيو كومەلایەتیهەبووە. ئیمە لەریزیئەم مقاوەمەتەدا بووین، لەو رایەلانە بووین كە نەیاندەهیشت دنیا لە چاوگە ئینسانيو مەدەنيیەكەیرابردوویداببریتو بە پەیوەستيیدەیان هیشتەوەو بەم جورە ریگەیان خوش دەكرد بو پەلاماریدووبارە لە ئایندەدا. ئیمە لەو دەروازانە بووین كە دیمەنە كونترو ئینسانيترو گەروەترەكانیان لەبەرچاویئەم دنیایە دەهیشتەوە.

كاتیك دەلیم "ئیمە"، رەنگە كەسیك لیرە لەبەر خویەوە بیر بكاتەوەو بلـی"بەلام من خوم لەم دەورەیەدا كاریكیئەوتوم نەكردووە". ئەمە گرنگ نيیە. گرنگ ئەوەیە كە ئیمە هەموومان خشتەكانیبزووتنەوەیەكمان پیك دەهینا كە بەسەریەكەوە ئەم روخسارەیلەخوینیشان داو ئەم رولەیگیرا .وە بەبروایمن ئەم رولە لە چوارچیوەی هەلسوورانی راستەوخویئەم بزووتنەوەیەدا، ئیرانو ناوچەكە، چارەنووس ساز بووو لەدەرەوەیئەویش بيبایەخ نەبوو. لە ئایندەدا زور كەس دەگەرینەوەو چاو بەم دەورەیەدا دەگیرنەوەو ناچارن لەریگەیئیمەوە، وە لەكەنالیئەم دەریچەو ئەم پەیوەندانەیكە ئیمەو كەسانیوەك ئیمە لەگەل ئینسانیەتیبەر لەم تاریكيیەیدواییوە لەگەل ئامانجە ئینسانيو سوسیالیستيو یەكسانیخوازانەكاندا پاراستمانو هیشتمانەوە، سەیریمیژوویخویان بكەن. بو نموونە ئیمە هەولماندا ماركس زیندوو رابگرین. بو یەك سات بیهیننە بەرچاوتان كە ئەگەر ماركس لەجیهان بسەننەوە چ شتیكیلـيئەمینیتەوە. ئیمە لەریزیكەسانیكدا بووین كە هەولیان دا ریگە نەدەن دنیا لە ماركس، لە لینین، لە بیروكەیكسانيو ئازادی بەشیوەیەكیگشتیمەحروم بكەن. وە ئەم دەریچەیە هەرچەندیك بچووك بووبیت، هەرچەندیك ئیمە ناچالاك بووبیتین، هەرچەندیك حزب و بزووتنەوەیەكیبەرتەسك بە ولاتیك و ناوچەیەكیكەم بایەخ و لاوەكیبووبیتین لە ئاستینیونەتەوەییدا، بەهەرحال دەریچەیەك بووین و لە دەریچە بچووكەكانەوە دەكریسەیریدیمەنیگەورە بكریت. كەسیك كە دواتر سەیریئەم دیمەنە دەكات، كاریكیبە رادەیهەولەكەیئیمەوە نيیە، كاریبە ناوەروكیهەولەكەیئیمەوە هەیە. ئەمە ئەو شتەیە كە بەبروایمن ئیمە دەتوانین سەربەخو لە ئەندازەیهەولیتاكەكەسيیان دەستە جەمعيیخومان،

پـيیسەبەرز بین. دەتوانین بگەرییەنەوەو بلیین كە لەم سالانەدا، لەم دەورەیەدا كە توپیك دایبە ناوەراستیجیهانیبورژوازيداو بوگەناو بە هەموولایەكدا پەري، وە ژمارەیەك ئینسانیزوریش لەگەلیدا پەرین، بەجوریك كە ئیتر جیاكردنەوەیبوگەناو لەو ئینسانانە ئیمكانینەبوو، ئیمە ئاشكرا بوو كە چ دەلیین، ئیمە راوەستاینو ئەو ئاسویانەمان لەبەرچاویخەلكدا هیشتەوە .وە بە بروای من ئەمە ئەمرو خەریكە وە لام دەداتەوە .دەورانی لیلی خەریكە بەحوكمیهەلومەرجیبابەتيو هەروەها بە هەولو تەقەلایەكیلەم جورە، كوتاییپـيدیتو ئیمە دەگەینە خالیك كە بوجاریكیتر دەكریقسە لە پیشرەویبكریتو بو پیشرەویهەول بدریت.

ئەم كونگرەیە دەبیكونگرەیبەرەسمییەت ناسینیئەم حەقیقەتە بیت لەبارەیخومانەوە. ئەو شتەیكە ئەمرو بو ئیمە مایەیشوروشەوقو شانازیبیت ئەوە نيیە كە گوایا زور باش كارمان كردووە، بووینەتە حزبیكیزور مەزن، سەدان ئەندامومان گرتووەو...تاد. حەقیقەتیئەمرویئیمە ئەمە نيیە .بەلكو ئەوەیە كە ئیمە سەرەبە یەكیك لە باشترین ریچكە فكري- سیاسيیەكانیدەیەیئەخیر بووینو بزووتنەوەكەیئیمە لەم دەورەیەدا یەكیك بوو لە باشترین، شیرین ترین، ئیجابیترینو روشنبین ترین ریچكە فكريو سیاسيیەكان لە كومەلگادا... بەبروایمن كەسیك كە لەم سالە خەتەرانەدا، سەربەم بزووتەوەیە بووە دەتوانیئەمرو بەراستیسەربەرز بیت. ئەم سەرفرازيیە حەقیئەم كونگرەیەیە. ئەم كونگرەیە بەریكەوت نيیە. ئیمەش دەكرا پەرتاب بووینایە، ئەتومیزە بووینایە، دەمانتوانیدەرگیریخانەگيترینو گەوجانەترین مشتومر بووینایە لەگەل خانەگيترینو گەوجانەترین رەوتەكاندا. بەلام نەبووین. چووینە پیشەوە، وە بەبروایمن تەنانەت روونتر لە هەر كاتیكیتر بیرمان كردەوەو ریرەویخومان دیاریكرد. ئایا وەكو حزبیك لەخومان رازین؟ بەبروایمن وەكو حزبیك یان هەلسووراوانیبزووتنەوەیەك جیگایرەزامەنديیەكیزور بو ئیمە لەئارادا نيیە. بەلام جیگاو شوینیئیمە لە كومەلگادا لەم ٨-١٠ سالەدا، جیگاوشوینیكیموعتەبەرەو ئیمە دەبیوەكو خالیكیبەهیزیزور گرنگ چاویلـيبكەینو حزبەكەمان لیرەوە دروست بكەین.

ریگام بدەن بچمە سەر تایبەتمەنديیەكانیئەو دەورەیەیكە بەرەو تەواو بوون دەچي. ئەم دەورانە لە هەندیرووەوە لەباریئوبجەكتیڤەوە گەیشتووەتە كوتاییخويو لەهەندیروویترەوە ئیستا دەكريو دەبیبە هیزیعونسریچالاك، بە هیزیبزووتنەوە كومەلایەتيیەكان، بە هیزیخودیخومان، كوتاییپیبهینریت.

ئەگەر لەبیرتان بیت شیعارە خەسلەتنماكانیئەم دەورانە،" هەرەسهینانیكومونیزم"، كوتاییهاتنیجەنگیساردو دەستپیكردنیسیستمیكینويیجیهانیی وەیان لە واقعدا پیویستيیجیهانیبورژواییی بەسەرلەنویئارایشدانەوەیەكیجیهانییبوو. بەلام بەبروایمن لەژیر ئالایئەم شیعارانەدا دەورانیكیلیل دەستیپيكرد كە تیایدا هیچ كەسیك نەیدەزانیچ روودەدات. ئاوا نەبوو كە بە هەرەسهینانیبلوكیروژهەلات بورژوازی چارەنووسیخویلە دەورەیداهاتوودا بزاني. ئیمە هەر ئەوكاتە تەئكیدمان لەسەر ئەو خالە كرد كە بەپیچەوانەوە ئەم دەورەیە، دەورەیبەرچاو روشنیینيیە بو بورژوازي، دەورەی"ئاشتي"و "دیموكراسي "نيیە، بەلكو لە بنەرەتدا دەورەیناروشنيیە. ووتمان خودیروژئاوا مەلبەندیئەم ناروشنيیە دەبیت كە جیهەتگیریئایدولوژیكي و سیاسیخویلەدەست دەداتو تەنانەت باوەرە بناغەيیيە